Jaargang 111. Vrijdag, 14 Mei 1852. No. 3

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

SCHUTTERIJ.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, gelet hebbende op art. 1, 2, 6 en 9 der wet op de Schutterijen van den 11den April 1827 (*Staatsblad* no 17), brengen bij deze ter kennis van een' ieder, dat de Registers ter inschrijving voor de dienst der Schutterij zullen geopend worden op den 15den Mei aanstaande;

Dat tot deze inschrijving verpligt zijn, en daartoe mitsdien worden opgeroepen alle ingezetenen dezer Gemeente, die in het jaar 1827 zijn geboren; dat mede tot deze inschrijving zijn verpligt die, welke geboren zijn in 1818 tot 1826 ingesloten, en zich hier ter Stede, sedert de vorige inschrijving, uit andere plaatsen met de woon hebben nedergezet, waaronder ook zijn begrepen de militairen, die sedert dien tijd hun paspoort verkregen en zich alhier gevestigd hebben, alsmede de zich in deze Stad gevestigd hebbende vreemdelingen (waardoor verstaan worden zij, die hun voornemen, om zich in dit Rijk neder te zetten, hebben aan den dag gelegd, hetzij door eene uitdrukkelijke verklaring, hetzij door het werkelijk overbrengen van den zetel van hun bestaan naar herwaarts, zonder dat de tijdelijke uitoefening van een bedrijf of handwerk, in eenige ondergeschikte betrekking, als zoodanig voornemen wordt aangemerkt); dat van de inschrijving niemand der bovengenoemde personen, al vermeende hij tot de vrijgestelden of uitgeslotenen te behooren, is uitgezonderd, en dus ook niet die personen, welke reeds hun ontslag uit de Schutterlijke dienst hebben bekomen; zullende degenen, die bevonden zullen worden, zich niet vóór den 1sten Junij aanstaande te hebben doen inschrijven, ambtshalve ingeschreven en door den Schuttersraad verwezen worden tot eene geldboete, terwijl zij daarenboven zonder loting bij de Schutterij zullen worden ingelijfd, indien het zal blijken, dat er tijdens de verzuimde inschrijving geene redenen tot uitsluiting of vrijstelling ten hunnen aanzien bestonden. En ten einde de inschrijving behoorlijk geschiede, en zij, die daartoe volgens de gemaakte bepaling verpligt zijn, niet komen te vervallen in de straf, op de verzuimde inschrijving vastgesteld, zoo worden dezelve ten ernstigste aangemaand, om zich van een geboorte-extract te voorzien en zich alzoo van hunnen juisten ouderdom te verzekeren; voorts uitgenoodigd, om op de navolgende dagen, des voormiddags van 9 tot 12 uur, zich ter inschrijving te vervoegen aan het Bureau van Inkwartiering in het Raadhuis alhier, daarbij tevens de *roode Letter* en het *Nommer* van hunne woning opgevende, te weten: die, welke wonen in de roode letters

A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L en M, op **MAANDAG** den 17den Mei 1852;

N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, IJ en Z, op **DINGSDAG** den 18den Mei 1852.

Voorts gelet hebbende op art. 7 van Zijner Majesteits besluit van den 7den September 1828 (*Staatsblad* no. 35), roepen mede bij deze op alle personen, welke, als gehuwd of als weduwenaars met kind of kinderen, in het afgeloopen jaar in de termen zijn geweest om uit dien hoofde in de tweede klasse van de algemeene rol der Schutterij te worden gebragt, doch sedert dien tijd de bevoegdheid hebben verloren om in die klasse te verblijven, en dus alsnu in de eerste klasse der voor dit jaar te stellen algemeene Schuttersrol geplaatst moeten worden, om van dusdanige verandering van omstandigheden schriftelijk kennis aan Burgemeester en Wethouderen te geven, of zich daartoe ter Stads Secretarij aan te melden, des middags van 12 tot 1 uur, vóór de aan te vangen inschrijving, en dus uiterlijk tot den 15den Mei aanstaande; zullende, wanneer deze kennisgeving door de belanghebbenden mogt zijn verzuimd, en zij dus dien ten gevolge niet bij de Schutterij zouden zijn ingelijfd, door Burgemeester en Wethouderen proces-verbaal tegen hen moeten worden opgemaakt en aan de regtbank toegezonden, ten einde op de nalatigen toe te passen de strafbepaling van art. 1 der wet van den 6den Maart 1818 (*Staatsblad* no. 12), houdende eene geldboete van ten hoogste *f* 50—00 en eene gevangenis uiterlijk van drie dagen, hetzij ieder afzonderlijk of wel beide straffen te zamen.

Wijders brengen Burgemeester en Wethouders ter kennis van diegenen, welke hun 34ste jaar hebben voleindigd, en bij de Schutterij ingelijfd zijn geworden, dat zij, *indien zij zulks verkiezen*, hun ontslag kunnen reclameren; waarom een iegelijk, die van dit regt wenscht gebruik te maken, aangemaand wordt, zulks ter kennis van Burgemeester en Wethouders dezer Stad te brengen, door het doen eener schriftelijke verklaring, vergezeld van eene geboorteacte, die ten behoeve der schutterij zonder zegel wordt afgegeven, en deze stukken ter Secretarij te bezorgen, uiterlijk vóór den 15den Mei aanstaande; vermits al degenen, welke zulks niet mogten verrigten, beschouwd zullen worden hun ontslag niet te verlangen en als Vrijwilligers te blijven dienen.

En opdat deze kome ter kennis van de Ingezetenen, zal dezelve in de *Groninger Courant* geplaatst en voorts aangeslagen, worden.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

SCHIETEN NAAR DE SCHIJF.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat, volgens eene bij H.E.A. ingekomen Missive van den Heer KOLONEL GARNIZOENS-KOMMANDANT te *Groningen*, de **OEFENINGEN** in het **SCHIETEN** naar de **SCHIJF**, op de daartoe bestemde plaats, een' aanvang zullen nemen.

GRONINGEN, 13 Mei 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de Gemeente, *Groningen* doen te weten, dat door den RAAD dier Gemeente, in zijne Vergadering van den 13den Maart 1852 en door den RAAD der Gemeente *Ezinge* in zijne Vergadering van den 3den April 1852, met gemeen overleg, onder goedkeuring van GEDEPUTEERDE STATEN, is vastgesteld het volgend **REGLEMENT** en **TARIEF** van **VRACHTLOONEN** voor de **VOLK-** en **VRACHTSCHUIT**, varende van ***FEERWERT*** op ***GRONINGEN*** en terug.

De Raad der Gemeente *Groningen*, en de Raad der Gemeente *Ezinge*,

Gezien het Koninklijk besluit van den 21sten Augustus 1818 (*Staatsblad* no. 33),

Hebben, na bekomen magtiging en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten der Provincie *Groningen*, met gemeenschappelijk overleg, besloten als volgt:

Er zal een vast Beurtveer tot vervoer van Personen en Goederen bestaan tusschen *Feerwert* en *Groningen*, en wordt mitsdien het hiernavolgend REGLEMENT en TARIEF van VRACHTLOONEN vastgesteld:

Reglement en Tarief van Vrachtloonen voor de Volk- en Vrachtschuit, varende van *Feerwert* op *Groningen*, vice versa.

Art. 1. Dit Veer zal worden bevaren met eene goede overdekte en digte Schuit, geschikt om Personen en Goederen veilig, droog en wel bewaard te vervoeren, en voorzien van eene bekwame Roef met genoegzame Zitplaatsen ter behoorlijke breedte, alles ten genoegen van Burgemeester en Wethouders der Gemeenten *Groningen* en *Ezinge*. De Schuit zal deswege niet eerder in de vaart mogen gebragt worden, dan nadat zij door Burgemeester en Wethouders van genoemde Gemeenten is goedgekeurd en daarvan blijk aan den Ondernemer is gegeven.

Art. 2. De Schuit zal tweemaal in het jaar, van wege de Burgemeesters van beide Gemeenten worden nagezien; alle alsdan aan dezelve bevonden wordende gebreken zullen onverwijld van wege de Schippers moeten worden hersteld.

Art. 3. De Schuit zal door de Schippers zelve moeten bevaren worden en voorts met een' of meer bekwame Knechten, indien aan de Burgemeesters der beide Gemeenten mogt voorkomen, dat het belang en de behoefte van de dienst zulks vereischen. Ingeval van ziekte of andere verhindering, zullen de Schippers hunne dienst door een' geschikten Persoon doen waarnemen, daartoe door de Burgemeesters van beide Gemeenten goedgekeurd.

Art. 4. De Schippers en hunne Knechten zullen zich moeten onthouden van dronkenschap, en in de bediening van het Veer een ieder bescheiden moeten bejegenen.

De Pakgoederen zullen zoodanig moeten worden geplaatst, dat de Reizigers daardoor niet gehinderd worden.

Art. 5. De Schippers zijn verantwoordelijk voor de goede overkomst der aan hen toevertrouwde Goederen, en voor alle handelingen van hunne Knechten, gedurende den tijd, dat zij bij hen in dienst zijn, en van de in art. 3 bedoelde Personen.

Art. 6. De Schuit zal bij open water ten minsten tweemaal in de week varen, te weten des Dingsdags en des Vrijdags, telkens des morgens te zes uur van *Feerwert*, en des namiddags te drie uur van *Groningen*.

Art. 7. De Schippers zijn gehouden de reis ten allen tijde met den meesten spoed voort te zetten, en zullen niet mogen aanleggen of zich onder weg ophouden, langer dan tot lossen en laden of tot verpoozing van het paard noodig is. In allen gevalle zal de Schuit ten laatsten des morgens te negen uur te *Groningen* moeten aankomen en des avonds te half zeven uur te *Feerwert* terug moeten zijn; gevallen van volstrekte onmogelijkheid alleen uitgezonderd, ter beoordeeling van den Burgemeester der plaats, alwaar de Schuit te laat mogt aankomen.

Art. 8. Bij besloten water zullen de Schippers verpligt zijn te zorgen, dat telkens des Dingsdags en des Vrijdags een bussaar op de best mogelijke wijze van *Feerwert* naar *Groningen* en terug reise, ten einde de bestellingen te doen en draagbare Goederen en Pakketten te vervoeren en te bezorgen; in dat geval zal het dubbel der Vrachtloonen, bij het hierachter gevoegd Tarief bepaald, worden betaald. Wanneer het ijs sterk genoeg is, zullen zij de reis doen met eene of meer sleden, onder genot van de helft boven het gewoon Vrachtloon.

Art. 9. Gedurende het laden of lossen zal de Schipper of zijn Knecht altijd bij het Schip moeten tegenwoordig zijn.

Art. 10. De vaste aanleg- en losplaats van dit Schip zal zijn te *Groningen*, buiten de Apoort, ter plaatse door de bevoegde magt aan te wijzen, en te *Feerwerd* op zoodanige plaats, als door den Burgemeester zal worden aangewezen.

Art. 11. De Schippers zullen, indien zulks gevorderd wordt, verpligt zijn, om voor de Goederen of Penningen hun ter vervoering van *Feerwerd* naar *Groningen* of omgekeerd, of in tusschen beiden gelegen plaatsen ter hand gesteld, een blijk af te geven. De Commissaris der Trek- en Veerschepen buiten de Apoort, te *Groningen*, wordt belast, indien zulks wordt verlangd, met het aanteekenen der Goederen en Penningen, die van daar met dat Schip worden verzonden, alsmede met het afgeven van een blijk daarvan aan de verzenders, die zulks mogten verlangen. Een en ander tegen betaling van 5 cents.

Pakjes en andere kleine draagbare Goederen zullen, zoodra mogelijk na de aankomst van het Schip te *Groningen* of *Feerwerd*, aan het adres moeten worden bezorgd, en omtrent alle andere Goederen zal ten spoedigste van derzelver aankomst aan de belanghebbenden kennis worden gegeven.

Art. 12. Bij het varen van het Schip of de Schuit, van of naar *Groningen*, en in het voorbijvaren van andere Schepen en Trekschuiten, zal de Schipper zich gedragen naar de daaromtrent op de Trekveren tusschen *Groningen* en *Stroobos* bestaande gebruiken en bepalingen.

Art. 13. Een afschrift van dit Reglement, met het daarbij gevoegde Tarief, zal ten allen tijde aan boord van het Schip, ter inzage van een ieder, voorhanden zijn.

Art. 14. De Schipper zal niet meer Vrachtloon mogen vragen, dan in het hierachter gevoegde Tarief is bepaald.

Art. 15. De overtreding van eene der bepalingen van dit Reglement, voor zoo verre daartegen niet voorzien is door eene algemeene verordening, zal worden gestraft met eene boete van een tot drie gulden.

Art. 16. Burgemeester en Wethouders van iedere Gemeente hebben, onverminderd de bij dit Reglement bepaalde boete, ingeval van klagte over dronkenschap of ongeschiktheid der Schippers, en in het algemeen over de slechte bediening van het Veer, de bevoegdheid, de verleende benoemingen in te trekken.

Bij gelijke klagte over het gedrag der Knechten, zullen de Schippers kunnen worden gelast, zich van betere Knechten te voorzien.

Art. 17. De Besturen van *Groningen* en *Ezinge* behouden aan zich het vermogen, dit Reglement zoodanig te wijzigen en te veranderen, als zij in het gemeen belang nuttig en geraden zullen achten.

Art. 18. Burgemeester en Wethouders van elke Gemeente benoemen een' Schipper en vervullen diens opengevallen plaats.

TARIEF VAN VRACHTLOONEN:

Voor Personen:

Een persoon van *Feerwerd* naar *Groningen* of omgekeerd:
in de roef.......... *f* 0,22½.
in het ruim.......... - 0,17½.
Idem, als voren, beneden de 12 jaren:
in de roef.......... *f* 0,12.
in het ruim.......... - 0,10.
Idem, als voren, beneden de 5 jaren vrij.

Voor Goederen:

Appels, peren, knollen, aardappelen en wortels met bijlevering der zakken,
per mudde.......... - 0,12½.
Afgeval, (een zak).......... - 0,10.
Beddegoed, (een stel).......... - 0,60.
Gedeelten naar evenredigheid.
Bezems, per bos (rijzen) - 0,05.
Biezen, voor stoelmakers, per bos.......... - 0,05.
Big of speenvarken (een) - 0,10.
Bier, per vat of 100 kann. - 0,30.
» 25 kannen of daar beneden.......... - 0,10.
Bokkings, per stroo, zonder brief.......... - 0,05.
Boter, ½ ton.......... - 0,20.
» ¼ ton.......... - 0,15.
» ⅛ ton.......... - 0,10.
» Een gewone mand - 0 05.
Brood, per zak.......... - 0,10.
Cement, per mud.......... - 0,10.
Contanten, per 100 gulden los geld.......... - 0,20
» id. verzegeld - 0,15
» boven de 100 gulden voor iedere 100 gulden meer.......... - 0,10.
Cichorei, per 50 Ned. pond. - 0,15.
mindere hoeveelheid dan 25 Ned. pond. - 0,07½.
Corinten, per 50 Ned. p. (zie krenten).......... - 0,20.
Couranten:
Een geheele jaargang van eene courant.......... - 1,00.
Een geheele jaargang van twee of meer couranten, te zamen in een omslag.......... - 1,50.
Draagmand (een gesloten) gebruikt door kramers en gepakt met goederen - 0,20.
Dranken (sterke), wijn, likeuren en andere vochtwaren bij dit tarief niet vermeld, per 100 Ned. kannen.......... - 0,25.
» Idem, wijn, likeuren, enz. enz:
per groot fust of zoogenoemd stukvat.......... - 1,50.
per klein fust, doch boven de 100 kannen.. - 0,30.
25 tot 50 kannen op fust - 0,15.
kleiner fust of enkele flesch.......... - 0,05.
40 kannen op fleschen - 0,30.
Egge (een) of eide.......... - 0,20.
Fusten (ledige):
ste soort, stukvat.......... - 0,50.
een kleiner zoogenoemde pijp.......... - 0,30.
een idem halve pijp of oxhoofd.......... - 0,20.
een zoogenoemd aam.. - 0,15.
een Nederlandsch vat.. - 0,15.
een halve aam.......... - 0,10.
een half Nederl. vat.. - 0,10.
kleiner fust.......... - 0 05.
Garen (een zak).......... - 0,15.
Gest, per pakje.......... - 0,05.
Glas, per kist.......... - 0,30.
Gerst en Boekweit p mud - 0,10.
Gort, per mud.......... - 0,10.
» , per 75 Ned. pond. - 0,10.
Granen en peulvruchten, met inbegrip der zakkenhuur;
Tarwe, rogge, aveelzaad kool- en mosterdzaad, per mud.......... - 0,12½.
Erwten en boonen.......... - 0,15.
Groenten per mand.......... - 0,15.
Grafsteen, (een heele zerken, liggende).......... - 2,00.
Haver, per mud.......... - 0,07½.
Haardsteentjes, per 100 - 0,10.
Haas, (een).......... - 0,10.
Haring, teer en pek, p. ton - 0,30.
Idem, een klein vaatje - 0,05.
Hennep, per pak.......... - 0.05.
Hout (gesneden), per gulden waarde.......... - 0,05.
Idem (ongesneden), id. - 0,05.
Huiden:
Natte koehuiden, p. stuk - 0,10.
Kalfs- en schapenvellen, per stuk.......... - 0,05.
Huisraad en meubelen:
Een kabinet, (groot eiken).......... - 2,00.
Een kleiner, idem.......... - 1,00.
Een kabinet, groot vur. - 0,50.
Een kleiner, idem.......... - 0,25.
Een pulpitrum, secretaire, ieder.......... - 0,80.
Een kastklok, staande - 1,50.
Een halve kastklok.......... - 0,50.
Een gewone klok.......... - 0,30.
Eene trek- of ladetafel - 0,50.
Eene tafel.......... - 0,20.
Een spiegel, (groote).. - 1,00.
Een dito (kleiner).......... - 0,30.
Eene kagchel.......... - 0,30.
Stoelen, per stuk.......... - 0,05.
Een kinderstoel.......... - 0,15.
Een ledekant.......... - 0,40.
Een wieg.......... - 0,15.
Een kinderwagen.......... - 0,15.
Kaas, per 50 Ned. pd. *f* 0,15.
» één.......... - 0,05.
Of meer naar de zwaarte.
Kalk, per mudde.......... - 0,10.
Kandij, per pot.......... - 0,05.
Ketels, per dozijn.......... - 0,30.
» per stuk.......... - 0,05.
Kalf (een vet).......... - 0,30.
Katoen (een baal).......... - 0,50.
Klaverzaad, per mudde - 0,25.
Klompen of Holschen, per dozijn.......... *f* 0,05.
Koek, per kist.......... - 0,20.
Koeken (raap- of lijn-), per duizend.......... - 1,50.
Idem, bij kleine partijen, de 100.......... - 0,15.
Koffij, suiker, rozijnen en tabak, per 50 N. ponden - 0,20.
Gedeelten naar evenredigheid.
Kool, per 100 stuks.......... - 0,50.
Kool, (kleiner) p. 100 st. - 0,25.
Krenten, (een boot).......... - 1,50.
» (een halve).......... - 0 80.
» (een vierde).......... - 0,40.
» minder hoeveelheid bij 50 Ned. ponden - 0,20.
» van 25 tot 50 N. pd. - 0,15.
» beneden 25 N. pd. - 0,08.
Laarzen of schoenen, per paar.......... - 0,05.
Laken of Lijnwaad, (een pak).......... - 0,20.
Meer dan gewone grootte naar evenredigheid.
Leer, (een rol of pak).......... - 0,10.
Linnen, (een groot stuk) - 0,30.
» (een zak).......... - 0,20.
» (een rol).......... - 0,15.
Lood- of krijtwit, per 50 Ned. ponden.......... - 0,15.
Lood, per 50 N. ponden - 0,10.
Lijnzaad, (een ton).......... - 0,20.
» per mudde.......... - 0,12½.
Manden:
Een gewone braskorf.. - 0,10.
Grootere of kleinere dito naar evenredigheid.
Een toegemaakt mandje - 0,05.
Meel, per 50 N. ponden - 0,10.
Noten, (een baal).......... - 0,20.
Olie en traan, per vat.......... - 0,30.
» » » p. 50 kan of minder.......... - 0,15.
Pakje, (een) beneden 5 N. ponden.......... - 0,05.
Pennen, per 1000.......... - 2,50.
Papier, per riem.......... - 0,05.
Patrijzen, (tot 10).......... - 0,15.
Platen en pannekoekspannen, 100 N. ponden.. - 0,30.
Pannekoekspan (een).......... - 0,05.
Ploeg, (een).......... - 0,20.
Pek. (Zie haring.)
Potasch en Weedasch per 50 Ned. ponden.......... - 0,20.
Idem, idem, minder dan 25 Ned. ponden.. - 0,10.
Potten, (ijzeren) per 100 Ned. ponden.......... - 0.50.
Pijpen, eene mand.......... - 0,05.
Rijtuigen:
Een boerenwagen.......... - 1,80.
Een chais.......... - 1,00.
Een wipkar.......... - 0,30.
Schaap, (een levend).......... - 0,15.
Slijpsteen, (een groote smids).......... - 1,20.
Idem, een kleinere.......... - 0,10.
Smeer-raaizaad, p. mudde - 0,10.
Siroop, per 100 N. pond. - 0,20.
» 50 pond. of daarbeneden.......... - 0.10.
Spek, (droog) p. 50 N. p. - 0,15.
» (nat) een geheel varken of minder tot een half varken.......... - 0,25.
Spijkers, (mand met) van 50 tot 100 Ned. ponden - 0,30.
Idem, (idem) van 25 tot 50 Ned. ponden.......... - 0,15.
Steen: (verschillende soorten)
Baksteen, per 1000.......... - 1,50.
Mopsteen, per 1000.......... - 1,25.
Drieling, per 1000.......... - 1,00.
Kleine steentjes, p. 1000 - 0,75.
Steengoed, (een mand).. - 0,20.
» (een worp).......... - 0,02½.
Stijfsel, blaauwsel en lakmoes, 50 Ned. ponden of daar beneden.......... - 0,15.
Teemsen, per dozijn.......... - 0,15.
Thee, per kistje.......... - 0,40.
» per half kistje.......... - 0,20.
» per kwart kistje of minder.......... - 0,10.
Teer, als bij haring vermeld.
Trom (een) met goud of zilver.......... - 0,20.
» (een) met goederen - 0,10.
Uijen of siepels, p. mudde - 0,12½.
» » » p. frist.. - 0,05.
Varken, (een levend).......... - 0,30.
Vegers of kwasten, (gewone) per bos.......... - 0,05.
Verfstoffen, per 50 Ned. ponden.......... - 0,15.
Vleesch, van 25 tot 50 Nederl. ponden.......... - 0,20.
» meerdere hoeveelheid per 50 Ned. pond.......... - 0,15.
» minder hoeveelheid.. - 0,10.
Vloeren, per 1000.......... - 2,00.
Vruchten: als kersen, aalbessen, pruimen enz., de mand.......... - 0,10.
Wol, de 100 Ned. pd.......... - 0,30.
» een gewone zak.......... - 0,10.
IJzer, per 50 Ned. pd.. - 0,15.
Zeep, per ton of 120 pd.. - 0,40.
» de halve ton.......... - 0,20.
» de vierde ton.......... - 0,10.
» mindere hoeveelheid - 0,05.
Zout, de 50 Ned. ponden - 0,15.
» de 25 Ned. ponden of daarbeneden.......... - 0,05.
Zeildam, (een).......... - 0,10.
Zwartsel, (een ton) per gulden.......... - 0,10.
» kleinere hoeveelh. - 0,05.

Voor goederen, in dit Tarief niet genoemd, zal de vracht berekend worden naar dezelver zwaarte en omvang, en zooveel mogelijk naar de vracht, bepaald voor meer of min soortgelijke hierin vermelde goederen.

Aldus vastgesteld door den Raad der gemeente *Groningen*, ter openbare vergadering van 13den Maart 1852.

De Burgemeester: (get.) VAN IMHOFF.
De Secretaris: (get.) HORA SICCAMA.

Aldus vastgesteld door den Raad der Gemeente *Ezinge*, ter openbare vergadering van 3den April 1852.

De Burgemeester: (get.) G. A. ARENDS.
De Wethouder: (get. D. FRANSENS.

Goedgekeurd door de Gedeputeerde Staten van de Provincie *Groningen*, bij resolutie van den 16den April 1852, no. 30.

Mij bekend,
De Griffier der Staten van Groningen:
(get.) ALBERDA.

Zijnde deze Verordening aan Gedeputeerde Staten van de Provincie *Groningen*, volgens hun berigt van den 16den April 1852, no. 3, medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort den 30sten April 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Herijk van Maten en Gewigten.

Aan de belanghebbenden wordt bij deze ter kennis gebragt, dat de **HERIJK** van de **Inhoudsmaten** voor **Drooge Waren** en **Tonnematen** als **andere**, van **Korenschalen** en van de **Wisse**, benevens van de **Vochtmaten**, in deze Gemeente zal plaats hebben voor de Ingezetenen, wonende in de letters N, O, P, Q, R en S, den 17den, 18den, 19den en 21sten Mei, telkens van 9—12 en van 2—5 uur.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz., in het Bijvoegsel.*)

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Woensdag den 12den Mei.

Aanwezig: de heeren V. IMHOFF, LOHMAN, V. HOUTEN, SLOT, V. CALCAR, WICHERS, CREMERS, ONNES, DE SITTER, DOMMERING, QUINTUS, V. ITTERSUM, ROELFSEMA, MULLER, MULDER, DE LA FAILLE, TRIP, OUDEMAN, SWAAGMAN en MEIJER.

1) *Het rekest van* J. J. DOOIJES, waarvan de behandeling in de vorige vergadering was uitgesteld, wordt thans weder in beraadslaging gebragt.

De heer SWAAGMAN, die in de vorige vergadering, op grond van de consideratiën van den inspecteur der belastingen, zich vereenigd had met het ontwerp-raadsbesluit van den voorzitter, heeft deze zaak nog aan een nader onderzoek onderworpen en is daardoor van gevoelen veranderd, waarvan hij meende rekenschap te moeten geven. De opvatting van den insp. scheen hem toe niet met de wet overeenkomstig te zijn, 't geen nader door spr. naar aanleiding der vier aangehaalde artikels uit de wet op het gemaal van den 29 Maart 1833 en de beide artikels van de stedelijke verordening van den 21 November 1833, wordt uiteengezet; weshalve hij concludeert het ontwerp-raadsbesluit niet goed te keuren en dadelijk of zoo spoedig mogelijk aan adressant zijn verzoek toe te staan, zoo namelijk uit geene andere wetsbepalingen de incompetentie van den raad in dezen mogt blijken.

De heer OUDEMAN heeft zich alleen de vraag voorgelegd, of het plaatselijk bestuur bevoegd is, in de gegeven zaak tusschenbeide te komen en eene beschikking te nemen, en meende dit ontkennend te moeten beantwoorden, op grond vooral van art. 56 van de wet op het gemaal van den 29sten Maart 1833.

De heer CREMERS vereenigt zich met het gevoelen van den vorigen spr. en voegt er nog bij, dat zelfs in een later koninklijk besluit nog sterkere bepalingen dan in het genoemde artikel voorkomen, waarbij de stedelijke beambten met de invordering van den rijksaccijns belast, onderworpen zijn aan den rijkscontroleur.

De heer DE SITTER komt tegen het gevoelen van de beide laatste sprekers op. Ook hij heeft het advies van den inspecteur weder getoetst aan de bepalingen der wet en in verband gebragt met het aangehaalde art. 56, maar daaruit juist het tegendeel afgeleid van hetgeen vorige sprekers meenden. Het geldt hier immers alleen de vraag of het algemeen toezigt eenigzins zal worden belemmerd en of er iets geschiedt dat strijdig is met 's Rijks wet. Door den eersten spreker is aangetoond, dat de bepalingen van 's Rijks wet niet worden geschonden, voorts houdt art. 4 niets anders in dan eene dienstregeling der commiezen, die daarbij subject worden gesteld aan de orders van den controleur, maar wordt daardoor niets aan de bevoegdheid van den raad benomen.

De heer CREMERS komt nader tegen de explicatie van den heer DE SITTER op.

De heer LOHMAN blijft bij zijn gevoelen in de vorige vergadering geuit; hij kan ook uit het aangevoerde niet inzien, hoe de raad in dezen onbevoegd zou zijn, over het verzoek een besluit te nemen, hij vereenigt zich met het daaromtrent door den heer DE SITTER gezegde en is zooveel te meer voor het toestaan daarvan, daar, ook volgens zeggen van den inspecteur, hierin geen gevaar voor het vervolg kan gelegen zijn.

De heer DOMMERING is dit gevoelen eveneens toegedaan en meent nog een' grond daarvoor te zien in art. 24 van de rijkswet op het gemaal, daar het een ieder vrijstaat met zijn voertuig graan naar de molens te vervoeren; de andere bepaling is slechts eene bloot plaatselijke.

Nadat nog de heer SWAAGMAN zijn gevoelen nader heeft toegelicht, wordt het ontwerp-raadsbesluit, zoo als het door den voorzitter was ontworpen, in omvraag gebragt en met 11 tegen 9 stemmen verworpen. (*Tegen:* de heeren ONNES, V. HOUTEN, MULDER, V. ITTERSUM, SWAAGMAN, MEIJER, QUINTUS, TRIP, DE SITTER, LOHMAN en DOMMERING.)

De voorzitter stelt thans voor, het verzoek van adressant, gelijk dit in zijn adres was uitgedrukt, toe te staan; welk voorstel met 15 tegen 5 stemmen wordt aangenomen. (*Tegen* de heeren: CREMERS, WICHERS, SLOT, V. CALCAR en V. IMHOFF.)

2) *Concept-adres aan Ged. Staten, op voorstel der veencommissie aan te bieden, nopens de kanaalverbinding van Nederland met Hannover.* In dit concept, hetwelk ter lezing der leden gelegen heeft, zijn door de veencommissie nog enkele wijzigingen gebragt en wordt het, aldus gewijzigd, door den heer QUINTUS voorgelezen.

De heer CREMERS, hulde doende aan den ijver en de zorg, waarmede de veencommissie de haar toevertrouwde belangen behartigt, meende echter in gevoelen eenigzins met haar te moeten verschillen. Op verschillende plaatsen van het adres staat iets hetwelk zijns inziens niet juist is. Zoo wordt op meer plaatsen uitdrukkelijk te kennen gegeven, dat de stad zich heeft voorgesteld een' verbindingskanaal tot de Eems daar te stellen. Voor zoo verre spreker zich bewust is, heeft zulk een voornemen nimmer bestaan, ten minste is nooit een besluit in dien zin door den raad genomen. Integendeel is bij het laatst des voorgaanden jaars bij den raad ingekomen, een besluit genomen, waarbij uit verschillende daar gestelde voorwaarden eer het tegenovergestelde voornemen zou zijn op te maken; in allen gevalle is dat alles in strijd met hetgeen nu in het aan te bieden adres gezegd en op den voorgrond gesteld wordt. Maar ook nog, indien al een besluit in dien zin genomen ware, dan zou spr. zich niet met de conclusie van het adres kunnen vereenigen en wel, omdat daarin een onderzoek van de regering wordt verzocht, voordat aan de andere commissie concessie verleend wordt, en dat althans eene gelijktijdige concessie verleend worde tot de verbinding van Stadskanaal met de Eems. Spr. meent te moeten vragen wie het dan is, die eene concessie vraagt, daar hij meent, dat er niemand is, hetzij maatschappij, hetzij partikulier, die zoodanige concessie gevraagd heeft of voornemens is die te vragen, en ligt in die conclusie opgesloten, dat de stad die concessie vraagt, dan ziet hij er bezwaar in, dat men in zoo korten tijd besluit tot zulk een gewigtig werk, dat om de daarmede verbonden bezwaren reeds dikwijls ter tafel is geweest, doch ook daarom steeds is uitgesteld.

De heer QUINTUS voert tot elucidatie van den vorigen spreker aan, dat alle rapporten door de veencommissie aan den raad gedaan, steeds éénen geest ademden, steeds ééne strekking hadden, deze nl. dat zij allen het voordeelige voor de provincie en stad Groningen aantoonden van eene verbinding van het Stadskanaal met de Eems. Het maakt echter een groot verschil, wanneer men enkele uitdrukkingen of zinsneden uit een rapport of besluit uitneemt en die voor het algemeen gevoelen uitgeeft. Het is waar, dat de raad, dewijl men nog niet bepaald wist, of er wel een kanaal door Hannover gelegd zou worden, vooreerst besloten heeft niet verder te gaan dan tot den Rooswinkelerweg, met last aan de veencommissie, om het kanaal tot zoo ver te leggen, maar men heeft nimmer gezegd, dat men het kanaal niet met de Eems zou willen verbinden. Integendeel is men steeds van opinie geweest, dat deze verbinding wezenlijk nuttig en voordeelig zoude zijn. Om echter, hetgeen men zich voorstelde, op de goedkoopste wijze te verkrijgen en niet dadelijk, door zijn geheele plan open te leggen, alles geheel alleen van de stad te doen uitgaan, had men de zaak tevens aan de Hannoversche regering en aan Hannoversche partikulieren opgedragen en zoo ook aan den heer V. ZANTEN VAN LANDEGGE, wien men dan ook de medewerking der stad had toegezegd.

De heer CREMERS geeft toe, dat men niet gezegd heeft, dat men met den opleg van het kanaal niet verder zou willen gaan dan Rooswinkel, maar dit is geheel iets anders, dan dat men besloten had wel verder te zullen graven, zoo als in het adres in stellige woorden gezegd wordt. Hij geeft toe, dat men in zulke onderhandelingen met voorzigtigheid moet te werk gaan en zich niet te veel moet blootgeven, doch hij wijst verder op de rapporten van de veencommissie aan den raad, waarin men dan toch het regte oogpunt, waarin men alles beschouwde, niet behoefde achterwege te houden en daarin straalt duidelijk het plan door, om bij voorraad niet verder te gaan dan Rooswinkel; waaruit dus blijkt, dat de stad zich niet altijd die verbinding heeft voorgesteld.

De heer ONNES verwondert zich er over, dat de vorige spreker iets tegen het voorgestelde adres kan hebben, ter bevordering van een plan, dat zóó algemeen erkend nuttig en voordeelig voor den handel is, dat veeleer alle mogelijke stappen gedaan moeten worden, om hetzelve tot stand te brengen. Ook wordt niemand door dit adres gedeclineerd. Men kan ook niet beter doen, dan zoo spoedig mogelijk alle wettelijke middelen in het werk te stellen, ten einde eene verbinding met de Eems te verkrijgen, vóórdat de concessie aan die andere commissie is verleend, want in dat geval zoude Hannover misschien eene tweede verbinding weigeren.

Ten aanzien van het gezegde, dat er nog geene concessie aangevraagd is, merkt spr. aan, dat men reeds voor 3 a 4 jaren eene vennootschap te dien einde had willen oprigten, hetgeen echter niet is tot stand gekomen, omdat er nog te veel tusschenliggende vreemde gronden waren. Eindelijk geeft spr. te kennen, dat hij niet alleen voor de aanbieding van het adres aan Ged. Staten is, maar ook wenscht, dat alle mogelijke démarches bij het Hannoversche gouvernement gedaan worden, ten einde te bewerken, dat de verbinding tot stand kome, vóór dat aan de andere maatschappij de concessie verleend is.

Tot opheldering der conclusie van het adres, zegt de heer QUINTUS, dat daarbij niets meer gevraagd wordt, dan eene gelijkstelling met ieder ander. Tot nog toe zijn alle te graven kanalen van 's rijks wege opgenomen: alleen met het voorgenomen kanaal van de stad heeft zulks niet plaats gehad. Nu wordt in het adres niets anders gevraagd, dan dat geene concessie worde verleend, vóórdat het Stads-Kanaal ook is onderzocht. Het eenige doel is dus, om te zorgen, dat men niet bij ieder ander achter sta, maar met ieder gelijk gesteld worde en dit meende de veencommissie te moeten doen, ten einde te waken, voor de belangen der gemeente.

De heer CREMERS, betuigende, dat hij de verbinding niet wenscht tegen te werken, en dat, indien men zulks uit zijne woorden meende te kunnen op maken, hij zich misschien niet regt duidelijk had uitgedrukt, blijft echter bij zijn gevoelen, dat hij het minder geschikt rekent, een ander, die ons voor is, tot wachten te noodzaken, dewijl men zelf nog niet gereed is.

De heer LOHMAN zegt, dat indien in de conclusie lag opgesloten, hetgeen hij in de woorden niet gezien had, dat de stad de verbinding voor eigen rekening zal op zich nemen, hij er voor zich bezwaar in vindt, zulk eene gewigtige zaak zoo dadelijk te besluiten. Overigens deelt spr. niet in het ander bezwaar van den heer CREMERS.

Hierop merkt de heer QUINTUS aan, dat in de veencommissie in 't geheel niet het denkbeeld is opgekomen, dat de stad het kanaal voor eigen rekening zal graven, maar zij tracht alleen daartoe aanleiding te geven, hetzij aan de regering van Hannover, hetzij aan partikulieren aldaar of in Nederland. Hij kan dus ook wel toegeven, dat de woorden, waarin die voorstelling haren grond vond, in dien geest eenigzins veranderd worden.

Door den heer CREMERS wordt voorts gewezen op de zijns inziens min juiste uitdrukking, dat er jaarlijks nog duizenden van guldens door de gemeente worden besteed tot de vereeniging met de Eems.

De heer VAN HOUTEN vindt bezwaar in het tweede gedeelte der conclusie, dewijl men te ver gaat met het verzoek aan Ged. Staten, dat aan anderen geene concessie worde verleend, waarvoor geene gegronde reden te vinden is.

De heer WICHERS vereenigt zich met het gevoelen van den laatsten spreker. Aan de eene zijde is eene maatschappij, die concessie voor een verbindingskanaal vraagt; daartegenover wordt gesteld het vooruitzigt, dat men misschien ook dergelijke concessie zal aanvragen, maar zonder dat er zekerheid bestaat, dat dit ooit gebeuren zal; aan eene zekere aanvraag wordt dus eene mogelijke, onzekere tegenovergesteld; om deze reden kan hij zijne adhaesie niet aan het voorstel schenken.

De heer LOHMAN had de conclusie in anderen zin opgevat: hij had begrepen uit de woorden, dat er dadelijk concessie aangevraagd zou worden en vond daarin bezwaar, doch verlangt men alleen oponthoud in het geven van concessie aan eene andere maatschappij, zooals daaruit door de vorige sprekers wordt opgemaakt, dan moet hij ook te kennen geven, dat hij daartegen is.

De heer DE SITTER merkt op, dat men onderscheid schijnt te moeten maken tusschen den geest en de bewoordingen van het voorstel: op deze laatste afgaande en daaruit begrijpende, dat er concessie aangevraagd zou worden, had hij besloten, met het oog op het nuttige en voortreffelijke van de zaak, zijne goedkeurende stem daaraan te geven. Is dit de meening van de veencommissie niet, dan is ook hij tegen de conclusie.

De heer QUINTUS doet nog opmerken, dat het een adres is aan Ged. Staten, die de belangen der provincie met en voor het bestuur voorstaan, er wordt geene concessie aan de regering gevraagd; het is slechts een verzoek aan Ged. Staten, om te willen medewerken, dat aan anderen geene concessie worde verleend, voordat er een onderzoek heeft plaats gehad en deze gemeente de gelegenheid gehad heeft ook concessie te vragen; het is dus niet meer dan een verzoek aan Ged. Staten, om met anderen op gelijken voet te worden behandeld.

Nadat nu nog de heeren ONNES, DE SITTER, LOHMAN, QUINTUS, de Voorzitter, CREMERS en SWAAGMAN hunne bezwaren omtrent de onderwerpelijke vraagpunten hier en daar toegelicht hadden, werd het concept-adres, onder goedkeuring der leden van de veencommissie op een paar plaatsen, eenigzins gewijzigd, terwijl de laatste woorden van het tweede gedeelte der conclusie werden weggelaten; waarna dit adres aldus gewijzigd werd gearresteerd.

De inhoud van dit adres, na de gemaakte wijzigingen, is nu de volgende:

„*Aan de Gedeputeerde Staten*
der Provincie Groningen.

„De Raad der gemeente Groningen acht zich verpligt te kennen te geven, dat zijne aandacht bijzonder is opgewekt door een in de dagbladen geplaatst artikel, volgens 't welk dezer dagen te Amsterdam is opgerigt eene kanaal-maatschappij ter verbinding van Nederland met Hannover, zich ten doel stellende om van af de Zuiderzee eenen handelsweg daar te stellen tot aan de rivier de Eems.

„De Raad vermoedt, dat deze handelsweg een andere zal zijn dan die, welke de stad Groningen zich voorgesteld heeft, door haar Stads-Kanaal en de verlenging daarvan door het grondgebied van Hannover van Ter Apel af tot de Eems te bevorderen.

„Hij grondt dit zijn vermoeden daarin, dat noch de Raad dezer gemeente, noch iemand van hare ingezetenen, voor zooverre bekend, over de oprigting van bedoelde maatschappij zijn gehoord, en voorts daarin, dat het van algemeene bekendheid is, dat in alle plannen, welke men tot het daarstellen van gemeenschaps-kanalen met de Eems heeft gemaakt, steeds het Stads-Kanaal is voorbijgezien en daarvan gezwegen, zelfs dat Kanaal onvermeld in geschriften, ongeteekend op kaarten, bij alle van wege de Regering gedaan onderzoek, onopgemerkt is gebleven.

„De Raad erkent dat dit een en ander misschien is toe te schrijven aan den snellen opleg van het Stads-Kanaal in den laatsten tijd, met beradenheid, maar tevens met weinig op[…] daargesteld.

„Het kan echter aan niemand bijna onbekend zijn, dat het Stads-Kanaal tot omtrent den Schaapsberg geheel is afgewerkt; dat vandaar tot aan Ter Apel alle voorloopige werkzaamheden tot daarstelling van een kanaal, door veengronden te graven, zijn uitgevoerd; dat van Ter Apel tot aan de grenzen van Hannover geene veengronden zijn, en de Kanaallinie reeds is vastgesteld, zoodat niets belet, om de lengte van niet meer dan 10,000 ellen kanaal, welke van den Schaapsberg af tot aan de Hannoversche grenzen nog moeten worden gegraven, — in de eerstvolgende twee jaren, en, indien men wil, in één jaar te doen graven.

„De Raad dezer gemeente is met ingezetenen in Hannover in briefwisseling over de verlenging van het kanaal in Hannover tot in de Eems.

„De zaak wordt bij het Hannoversche gouvernement onderzocht en nadert hare beslissing. Indien men ook daar met ijver voor de vereeniging is bezield, zooals bij velen in groote mate het geval is, mag men het er veilig voor houden, dat het Kanaal, voor zoo verre het grondgebied van Hannover aangaat, ook in de eerstvolgende twee jaren kan worden uitgevoerd, vermits de lengte van de Nederlandsche grens tot de Eems op niet meer dan een en een half uur gaans is te schatten.

„De vereeniging van het Stads-Kanaal met de Eems zoude plaats hebben bij het door koophandel en fabrijkwezen bloeijende Haren, in het hart van Munsterland, op een punt aan de Eems, waar deze rivier in den zomer een waterstand heeft van ongeveer anderhalf el, geschikt om met bekwame rivierschepen te worden bevaren; waar de spoorweg van Leer op Munster de Eems bijna raakt; waar derhalve de beste gelegenheid tot handel en vertier voor de ingezetenen van beide rijken bestaat.

„Van dezen waterweg zal een onmiddellijk gebruik kunnen worden gemaakt door den handel en scheepvaart van de provincie Groningen en Friesland en, indien de verbinding van de haven van Groningen met de Smilder-hoofdvaart plaats heeft, ook door den handel en scheepvaart van de provinciën Drenthe en Overijssel; al de havens aan de Zuiderzee zullen daarmede in verband zijn of, met zeer weinige kosten, gebragt kunnen worden.

„Indien men daarentegen ieder' anderen waterweg nagaat, welke ter verbinding van Nederland met de Eems zou kunnen worden daargesteld, dan is het boven allen twijfel verheven, dat de moeijelijkheid van daarstelling van de gemeenschap oneindig grooter is, door de meerdere lengte waarlangs, en het met veel veen bezette en met zandhoogten doorsneden terrein, waardoor die watergemeenschap zoude moeten worden gegraven, mitsgaders het groot aantal sluizen, hetwelk tot bewaring van water zal moeten worden gebouwd; zoodat de kosten buitensporig hoog zijn in vergelijking met die van de verlenging van het Stads-Kanaal.

„De Raad stipt dit in het algemeen belang slechts ter loops aan; hij wil evenmin wijzen op de nadeelen, welke uit eene andere verbinding voor deze Provincie en Friesland, wat in het bijzonder handel, nijverheid en scheepvaart betreft, zouden voortvloeijen, hij zoude uwen ijver in het behartigen van de belangen onzer Provincie miskennen, indien hij u daaraan herinnerde, maar hij kan zich niet onthouden uwe aandacht te vestigen op de daadzaak, dat onze gemeente schatten heeft besteed tot daarstelling van waterwegen naar het oosten dezer Provincie, dat daarvan sedert jaren, ja eeuwen vruchten door haar niet alleen, maar door de Provincie en het Rijk worden genoten. Duizenden bunders woeste gronden zijn daardoor in vruchtbare velden herschapen, bloeijende gemeenten daardoor gesticht, waar eene elders te vergeefs gezocht wordende mate van welvaart heerscht; niet alleen in landbouw, maar ook in handel en scheepsbouw.

„Onze gemeente wendt jaarlijks nog duizenden aan voor een Kanaal geschikt om de vereeniging met de Eems te bevorderen.

„De Raad vertrouwt dat zijne plannen van vereeniging niet zullen achterstaan. Hij voedt daarvoor gegronde hoop, dewijl hij bekend is met het gevoelen van Z.Exc. den Minister van binnenlandsche zaken, die bij deszelfs missive van den 3den Sept. j.l., heeft doen kennen, „dat hij de pogingen toejuicht, die mogten worden gedaan om de vereeniging van het Stads-Kanaal met de Eems door een nader onderzoek tot klaarheid te brengen."

„De Raad rigt ook daarom met vertrouwen tot u het verzoek, ten einde tevens met de belangen van de geheele provincie, die onzer gemeente in het bijzonder bij de hooge regering in dezen te willen voorstaan, en te willen bewerken, dat de vereeniging van het Stads-Kanaal met de Eems, van wege het rijk worde onderzocht."

3) *Beschikking van Ged. Staten*, nopens de overeenkomst door de daartoe gecommitteerden uit de veencommissie en het bestuur van het Tienkarspelen zijlvest, betreffende den verderen opleg van Stads-Kanaal, aangegaan.

Op deze overeenkomst zijn door de directie van het Tienkarspelen zijlvest nog een paar aanmerkingen gemaakt, die bij missive van den 29sten April aan Ged. Staten zijn medegedeeld; van deze wordt thans aan den raad dezer stad kennis gegeven. Op voorstel van de veencommissie wordt besloten, aan Ged. Staten te antwoorden, dat omtrent de eerst gemaakte aanmerking de raad bij zijn besluit blijft en voornemens is, de gemaakte bepalingen eerlijk en getrouw te doen nakomen en omtrent het tweede punt, dat hij zich houdt aan het kon. besluit, waarbij het toezigt daarvan is opgedragen aan het Ministerie van den waterstaat en van de publieke werken.

4) *Adres van* 170 *ingezetenen dezer stad*, daarbij hunne adhaesie te kennen gevende aan het voorstel door 5 leden van den raad gedaan, omtrent eene wijziging in het beginsel der stedelijke belastingen. Dit adres zal bij de leden rondgaan.

5) *Voorstel van den voorzitter* om de uitbesteding van de stedelijke verlichting, gelijk het vorige jaar, te doen plaats hebben, met die wijziging evenwel, dat burgemeester en wethouders zich de bevoegdheid voorbehouden, om de aanbesteding ook vóór den afloop van den termijn te doen eindigen. — Na eene opmerking van den heer LOHMAN, wordt overeenkomstig het voorstel besloten en worden Burgemeester en Wethouders gemagtigd om de verdere veranderingen, die door de gemelde wijziging in het bestek noodig zullen zijn, daarin te maken.

De vergadering wordt hierop door den voorzitter gesloten.

Kerknieuws.

Uit eene door den minister van justitie, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Herv. Eeredienst, enz., aangeboden nominatie tot vervulling der predikantsplaats bij de nieuw gevormde Herv. gem. van het Hollandsche Veld, heeft Z. M. tot predikant aldaar benoemd den heer *Middendorp*, kandidaat tot de Heilige dienst te Hoogezand.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 13 Mei. Den 11den dezer is van hier vertrokken de nieuwgebouwde schooner galjoot *Harmanna*, groot 113 ton, kapt. R. *H. Veling*, van Veendam, gedestineerd met ballast naar Archangel — en heden het Schoonerschip *Zephyr*, groot 127 roggel. of 180 tonnen, kapt. T. VISSER van de Helder; gebouwd op de Buitenwerf van E. H. MEURSING alhier. Dit vaartuig is voor rekening eener reederij, onder directie van den heer P. C. W. CALKOEN te Amsterdam. Hetzelve wordt morgen of overmorgen door de sleepstoomboot in zee gesleept; deszelfs bestemming is Archangel, en van daar met eene lading rogge naar Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 6 Mei, kapit. *de Boer* Henrica, van Suriname; den 7den *Potjer* Dankbaarheid, van Cardiff; den 10den *Borchers* Lewe van Nyenstein. — Te Texel den 8 Mei, *Bakker* Neptunus, van Alexandria; *Hazewinkel* Anna en Mientje, van Newcastle; den 10den *Boer* Verwachting, van La Nouvelle; *Gunter* Cornelia, *Gruppelaar* Nysina en *Pot* Catharina Willemina, alle 3 van Londen. — In het Vlie den 8 Mei, *Brouwer* Elsiena, van Osterrisoer. — Te Brielle den 9 Mei, *Olthoff* Abeldina, van Cardiff. — Te Brouwershaven den 8 Mei, *Schut* de Hoop, van Palermo naar Dordrecht. — Te Napels den .. *Drewes* Afina Hillegina, van Amsterdam. — Te Gend den 8 Mei, *Faber* Hendrika Catharina, van Greifswald. — Te Hartlepool den 6 Mei, *Schaap* Alida Engelina, van Southampton. — Te Grimsbij den 5 Mei, *de Jong* Mina, van Amsterdam. — Te Hamburg den 7 Mei, *Brons* Juffer Ellegonda, van Malaga; den 8sten *Schuur* Johanna Ettina, van Cette. — Te Brunshausen gepasseerd den 10 Mei, *de Jonge* Alida Gesina, van Amsterdam. — Te Cuxhaven den 9 Mei, *Muller* Vrouw Jantina, van Middlesbro. — Te Flensburg den 6 Mei, *Scholtens* Regina Hillechiena, van Amsterdam. — Te Swinemunde den 6 Mei, *de Jong* Catharina Cornelia, van Amsterdam. — Te Dantzig den 4 Mei, *Ekamp* Welvaart, van Amsterdam; *de Boer* Lammina, van Londen; den 5den *Mulder* Harmonie, van Amsterdam; *Mooi* Tiessina, van Dordrecht. — Te Boldera den 2 Mei, *de Groot* Margrietha Gesina, van Rotterdam; *Heeres* Suzanna, van Groningen; *de Groot* Lucas Wildervank, van Koppenhage. — Te Tonningen den 5 Mei, *de Boer* Geziena, van Amsterdam naar Pillau; den 6den *Jonker* Sieberlina, van Hamburg naar Middelfahrt; *Waterborg* Fokkiena, van Southampton naar Stettin; *Drewes* Tjakkien, van Londen naar Koningsbergen; den 8sten *Heins* Bouwina Margrietha, van Bremen naar Stettin; *Visser* Tietje, van Hamburg naar Aarhuus.

Binnengekomen te Amsterdam den 12 Mei, kapit. *Pot* Catharina Wilhelmina en *Gruppelaar* Niessina, beide van Londen. — Te Texel den 11 Mei, *Jaski* Alida Theodora, van Cardiff. — Te Rouaan den 8 Mei, *Boeling* Alida, van Rotterdam. — Te Deal den 9 Mei, *Jaski* Catharina Johanna, van Honduras. — Bij Deal den 8 Mei, *Eefting* Jeantine, van Amsterdam naar Suriname. — Bij Douvres den 7 Mei, *Olthoff* Abeldina, van Cardiff naar Rotterdam. — Te Dundee den 7 Mei, *de Boer* Verwachting, van Harlingen. — Te North Shields den 8 Mei, *Olthoff* Catharina, van Zwolle. — Te Sunderland den 8 Mei, *Spanjer* Catharina Sophia, van Amsterdam.

Zeilklaar te Liverpool den 6 Mei, kapit. *Pot* Vrouw Grietje, naar Nerva. — Te Newcastle vóór den 7 Mei, kapit. *Kuijper* Neptunus, naar Harlingen; *Hazewinkel* Hendrika Jantina, naar Barcelona; *Mulder* Harmina, *Lodewijks* Alberdina en *Boswijk* Jantina, alle 3 naar Petersburg; *Legger* Jezelina, naar Koppenhage.

Vertrokken van Amsterdam den 7 Mei, kapit. *de Jonge* Ida, naar Leith; *de Vries* Roelina Elsina, naar Elbing; *Kwint* Jantina, naar Logstöer; den 8sten *Fokkes* Cornelis, naar Marseille; *Mooi* Hylke Tromp, naar Archangel; *Blouw* Annechina, naar Riga; *de Jonge* Ettina, naar Stavanger; *Hulzebos* de Vrouw Catharina, naar Leer; den 9den *Nieveen* Jacoba Catharina, naar Napels; *Muller* Antje, naar Hamburg; den 10den *Dik* Catharina, naar Archangel; *Folders* de Weldaad, naar Stettin. — Van Texel den 8 Mei, *Visser* Hoop, naar Londen. — Uit het Vlie den 8 Mei, *Stuitvoet* Annechina Harmina, naar Koningsbergen; *Rozenbeek* Roelina, op avontuur; *Peters* Carolina Henriette en *Mulder* Klasina Elisabeth, beide naar Archangel; *de Boer* Jantina, naar Petersburg; *Smit* Anna Elisabeth, naar Riga; *Broeckema* Helena, *Oostervink* Pieter en *de Boer* Fenna, alle drie naar Dantzig; *Kuiper* Vrouw Maria, naar Frederikstad; *Voogd* Vriendschap, naar Hamburg. — Van Helvoet den 9 Mei, *Kiers* Margaretha, naar Marseille; *Gust* Julia, naar Glasgow. — Van Brielle den 10 Mei, *Orsel* Engberdina Schuringa, naar Archangel; *Hazewinkel* Roelf Giezen Jr., naar Reval. — Van Maassluis den 10 Mei, *Kok* Waakzaamheid, naar Archangel. — Van Vlissingen den 8 Mei, *Pekeler* Catharina en *Leeuwes* Arendina, beide naar Hamburg. — Van Bordeaux den 6den Mei, *Breeland* Gesina Hendrika, naar Riga; den 7den *Karsies* Gustaaf Willem, naar Amsterdam. — Van Nantes den 6 Mei, *Oldenburger* Geppiena, naar Liverpool; *Kolk* Dankbaarheid, naar Hamburg. — Van Antwerpen den 8 Mei, *Hazewinkel* Albertina, naar Stettin. — Van Liverpool den 7 Mei, *Bakker* Geertruida Fenna, naar Hamburg. — Van Flensburg den 4 Mei, *Bakker* Elsina, naar Riga; den 6den *Ketelaar* Jantina Hendrika, naar Hull. — Van Dantzig den 5 Mei, *Wolkammer* Eenige Broeder en *Hitman* Twee Gebroeders, beide naar Amsterdam; *Glim* Hendrika Margritha, naar Rotterdam; *Stuit* Eendragt, naar Bremen. — Van Pillau den 6 Mei, *Bekkering* Catharina, naar de Oostzee. — Van Tonningen den 7 Mei, *Joosten* Hinderika, van Kiel naar Amsterdam.

Vertrokken uit het Vlie den 10 Mei, kapit. *de Jonge* Ida, naar Leith; *de Vries* Roelina Elsina en *Smit* Geesina, beide naar Elbing; *Kwint* Jantina, naar Denemarken. — Van Roijan den 6 Mei, *Bakker* Nijverheid, naar Amsterdam. — Van St. Nazaire den 7 Mei, *Kolk* Dankbaarheid, naar Hamburg.

ZOUTKAMP, 12 Mei. Binnengekomen den 11 Mei, kapit. *Orssel* de Vlijt, van Londen; *de Jonge* Jantina, van Newcastle.

Vertrokken den 10 Mei, kapit. *Zwart* Maria en *Bultje* Sjeuke Boon, beide naar Hull; *van Sluis* Gezina en *Meijer* Nicola Uil, beide naar Archangel.

Zeilklaar kapit. *Pluktje* Tietsia, op avontuur.

DELFZIJL, 12 Mei. Binnengekomen den 10 Mei, kapit. *Bakker* Zwaantina, van Hamburg.

Vertrokken den 8 Mei, kapit. *de Jonge* Drie Zusters, *Riepma* Agatha, *Pott* Renske, *Kok* Hillechiena en *Pot* de Hoop, alle 5 naar Noorwegen; *de Groot* Georg, *Mulder* Gezina en *Engelsman* ...., alle 3 op avontuur; den 10den *de Groot* Gezina en *Wolkammer* Alberdina, beide naar Noorwegen; *Stuitje* Maria, naar Emden.

Op den 11den dezer is alhier zwaar lek binnengebragt het Oldenburger kofschip Catharina, kapit. *Pekelder*, komende van Gent en gedestineerd naar Hamburg; moet lossen om te repareren.

Door de loodsen *de Ruiter* en *Kip* is in zee drijvende gevonden en te Delfzijl aangebragt een spiegel, vermoedelijk afkomstig van een vreemd, waarschijnlijk verongelukt schip, waarop drie gesneden beelden van een vreemd voorkomen en met vergulde figuren omringd, waaronder de letters *G. V. a.*

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

6 Mei. Grilk, Anna Catharina, v. Bergen n. Petersb., m. Haring.
Pot, Catharina Elisabeth, v. Harlingen n. de Oostz., m. Ball.
Nieboer, Hendrika, v. Dantzig n. Amsterdam, m. tarwe.
Zwaneveld, Elida, v. Dantzig n. Termunterzijl, m. hout.
Gust, Antonia Francina, v. Elbing n. Amsterdam, m. tarwe.
Ebeling, Marie, v. Hamburg n. Pernau, m. ballast.
Hazewinkel, Geertruida, v. Londen n. Koningsb., m. suiker
Kok, Noordster, v. Harlingen n. Dantzig, m. ballast.
Ketelaar, de Hoop, v. Londen n Dantzig, m. suiker.
7 — v. d. Baan, Johanna, v. Dantzig n. Amsterdam, m. tarwe.
Mulder, Jantina Gezina, v. Stavanger n. Wyburg, m. haring.
Huisman, Twee Gezusters, v. Memel n. Bordeaux, m. ijzerst.
de Jonge, Petrus Jacobus, v. Cette n. Riga, m. wijn.
Rozenboom, Theda Agatha, v. Harburg n. Stockholm, m. ball.
Helmers, Stad en Lande, v. Memel n. Harlingen, m. ijzerst.
Pinksterboer, Gezina, v. Libau n. de Maas, m. granen.
de Groot, Concordia, v. Memel n. Amsterdam, m. hout.
Mulder, Jonge Hendrick, v. Gent n. de Oostzee, met ballast.
Harding, Margaretha, v. Libau n. de Maas, m. granen.
Kuper, Gezina, v. Newcastle n. Petersburg, m. boomwol.
Roskamp, Cecilie, v. Catania enz. n. Petersburg, m. zwavel.
Bleze, Anna, v. Stavanger n. Petersburg, m. haringen.
Wijkmeijer, Gezina, v. Liverpool n. Narwa, m. zout.
Balk, Leonora Johanna, v. Liverpool n. Stettin, m. soda.
de Grooth, Johanna Maria, v. Bergen n. Riga, m. haringen.
Schuur, Agathe, v. Antwerpen n. Dantzig, m. koopmansgoed.
de Jonge, Henrich, v. Stavanger n. Riga, m. haringen.
de Boer, Gezina, v. Bergen n. Peterburg, m. haringen.
Dekker, Onderneming, v. St. Ubes n. Riga, m. zout.
Jager, Bellina, v. Bergen n. Riga, m. haringen.
Wijkmeijer, Margaretha, v. Liverpool n. Narva, m. zout.
Hansen, Anna Cathrina, v. Bergen n. Norrköping, m. haring.
de Jonge, Antje Sleswyck, v. Bergen n. Petersb., m. haring.
8 — Smit, Morgenstar, v. Rouen n. Dantzig, m. koopmansgoed.
Busch, Fortuna, v. Memel n. Antwerpen, m. deelen.
de Jonge, Pollux, v. Newcastle n. Koppenhagen, m. koopm.
Schummelketel, Johanna Marie, v. Berg. n. Petersb. m. har.
Storm, Jacob Aal, v. Newcastle n. Kjöge m. kolen.
Singer, Annette, v Koppenhagen n. Archangel m. ballast.
Brand, Alexander, v. Montrose n. Riga, met ballast.
Mellema, Hermannus Hesselaar, v. Stett. n. Nantes, m. plank.

De Wind den 6den Mei O.N.O. Z.Z.W. N.; den 7den N. N.N.W.; den 8sten N.N.W. Z. Z.Z.W.

ELSENEUR, 7 Mei 1852.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 7den tot en met den 13den Mei 1852 zijn te *Groningen* geboren 4 zoons en 13 dochters; gehuwd 5 paren; overleden 11 ouden en 9 jongen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 12 *Mei*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 61, 61⅛, 61; Dito Dito 3 pCt. 72⅝, 72¾, 72⅝; Dito Dito 4 pCt. 92¾, 92⅞, 92¾; O. I. Leening 4 pCt. 92¾; Aand. Rijnspoorw. 4½ pCt. 99½; Aand. Holl. Spoorwegm. 78, 76, 76. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 50¼. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 66, $66\frac{3}{16}$. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. $21\frac{3}{16}$, 21¼, 21¼; Dito 3 pCt. 47¼, 47⅜; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 42¾, 43¼, 42¾; Coup. Bewijzen $2\frac{9}{16}$, 2⅝. — PORTUGAL, te Londen 4 pCt. $37\frac{5}{16}$, $37\frac{7}{16}$, 37⅜.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 106½, 106⅝; Cert. bij *Hope* 4 pCt. $90\frac{1}{16}$; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 89¾; Certific. van Inschr. in Assign. 6 pCt. 68¼. — POLEN, Certific. 4 pCt. 81⅝; Dito Aand. met Loten fl. 500 156½. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. $74\frac{3}{16}$, 74¼; Dito Nieuwe 2½ pCt. 38⅝, $38\frac{13}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. 85; Metall. La. B. 5 pCt. $84\frac{15}{16}$; Weenerb. bij *Goll en Co.* 5 pCt. 64¾; Amerik. Bank-Act. $4\frac{11}{16}$, Denem. 5 pCt. 103½; Braz. 5 pCt. 98½; Nieuwe Mex. 26⅞, 27¼, 27; Gren. 2 pCt. 20½, ¾, ⅝; Dito Uitg. $9\frac{1}{16}$, ⅛; Ecuador 3¾, $\frac{13}{16}$; Ven. 3½ pCt. 45⅝, ¾, ⅝; Dito Uitg. 17, ¼.

In Holl. fondsen was heden, bij eenige affaire in Integralen, de stemming over het algemeen iets flaauwer. – Aand. Holl. Spoorw. blijven na eenige dobbering 2 pCt. hooger dan gisteren. – De meeste soorten van vreemde effecten verkeerden insgelijks in eene ongunstige stemming, ten gevolge van de lager afkomende koersen van Londen van gisteren. In Spaans. en Mexik. was de omzet vrij levendig. – Russ. en Oostenr. waren bij geringen handel prijsh. – Van Zuid-Amerik. waren inzonderheid Venezuela zeer gedrukt. – Gren. Onb. St. 2 pCt. 20, ¼.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2¼, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 *uur*. Integr. 2½ pCt. 61; Spaansche 1 pCt. 21¼; Binnenl. 3 pCt. 42¾ a $\frac{13}{16}$.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 11 *Mei*.

TARWE.	Zw. Zand 64 ℔ *f* 5,15	Bl. Voer, 36 ℔ *f* 2,60
Oude Bak 70 ℔ *f* 7,50	Veen 64 » » 5,05	Bl. Voer 38 » *f* 2,75
N. Oml. 68 » » 6,25	» 66 » » 5,35	» 40 » » 2,90
» 70 » » 6,75	N. GERST.	Zw. Voer » »
» 72 » » 7,25	Winter 56 ℔ *f* 4,50	» 38 » » 2,70
» Old. 68 » » 6,10	» 58 » » 4,80	» 40 » » 2,80
» » 70 » » 6,50	» 60 » » 5,10	» 42 » » 2,95
» » 72 » » 7,00	Zomer 56 » » 4,45	BOONEN.
N. ROGGE.	» 58 » » 4,70	Paardeb. *f* 4,50,75 *f* 5
N. Inl. 64 ℔ *f* 6,00	Knobbe 60 » » 4,70	ZADEN, ENZ.
» » 66 » » 6,40	» 62 » » 5,00	Gr. Gortp. m. *f* 8,25,50
» » 68 » » 6,80	N. HAVER.	Par. 100 N. ℔ *f*
» » 70 » » 7,20	Dikke 38 ℔ *f* 2,80	Koolz. *f* 9,20,40,50
» » » »	» 40 » » 2,95	Oostfr. *f* 9,50,75
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 3,10	Raapol. p. v. *f* 27¼ *f* 28
Gr. Zd. 62 ℔ *f* 5,05	» 44 » » 3,25	Prijs der Boter
» » 64 » » 5,35	» 46 » » 3,35	⅛ Ton *f* 11
» » 66 » » 5,65	» 48 » » 3,50	

Tarwe slap en tot verlaagde prijzen met geringe kooplust. — Rogge 10 ct. en Boekweit 15 ct. lager alleen bij gerijven te verkoopen. — Gerst mede 10 ct. lager traag afgaande — Haver over het geheel ruim prijshoudend. — Boonen en Gort slap. — Koolzaad ging bijna niet in om.

ROTTERDAM, 10 *Mei*. Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij kleinen aanvoer en weinig kooplust 10 a 20 cents lager moeijelijk van de hand gegaan; goede en puike *f* 8,40 a *f* 8,80; mindere *f* 7,50 a *f* 8,30; goede en puike Jarige *f* 7,80 a *f* 8,20; Roode soorten *f* 5 lager bij uitslijting; 164 ℔ N. Hoogl. Kleefsche *f* 305; 162 ℔ Jar. dito *f* 295; 167 ℔ N. Kleefsche *f* 310; 160 ℔ Jar. dito *f* 285, *f* 290; 162, 165, 167 ℔ N. Bovenl. Ris *f* 280, *f* 285, *f* 286, *f* 290. – Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams., 10 cents lager, *f* 6,60 a *f* 7,70; andere soorten tot verlaagde prijzen bij uitslijting; 150 ℔ Grootbrab. *f* 210; 151 ℔ dito *f* 205, *f* 210; 146, 150, 152 ℔ Fransche *f* 196, *f* 197, *f* 200, *f* 205; 140 ℔ Arch. *f* 192. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter *f* 5,20 a *f* 5,50; dito Zomer *f* 5,10 a *f* 5,30; voorts te Schiedam 128 ℔ Fransche *f* 150. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3,20 a *f* 4; dito Lange *f* 2,60 a *f* 3,20. — Boekweit *f* 6 a *f* 8 lager, op 140 ℔: N. Noordbrab. *f* 184, *f* 186, *f* 188, *f* 190, *f* 192; dito Rijn *f* 175, *f* 190; Fransche *f* 150, *f* 160, *f* 165. — Erwten, Zeeuwsche Groene *f* 6 a *f* 7,25; Groote dito *f* 7 a *f* 8,25; Graauwe *f* 8 a *f* 12. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte *f* 8,50 a *f* 12; dito Bruine *f* 7,50 a *f* 11,75; dito Paardenboonen *f* 4,90 a *f* 5,30. — Koolzaad: Flakk. 50½ p. vl. gestort.

AMSTERDAM, 12 *Mei*. In Tarwe is niets gepasseerd. — Rogge bij vorigen prijs; 121 ℔ Donau *f* 185 bij partij. — Gerst in een doen; 114 ℔ n. Deensche *f* 162.

Koolzaad onveranderd; op 9 vat in Mei 53¼ p. vl.: Nov. 55¼ p. vl.; April 1853 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk lager afgegeven, op levering niet williger; op 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 30 a 25; Sept. *f* 31,50—50 a 25; Oct. *f* 32; Nov. *f* 32,25; Dec. *f* 32,75 a 25. — Lijnolie op 6/w. *f* 29,25; Vlieg. *f* 28,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 38; Vlieg. *f* 37.

LONDEN, 7 *Mei*. Holl. Boter 2 sh hooger met goede vraag; beste Friesche 74 a 75 sh.; Holl. 68 a 70 sh.

Van den 10*den*. Inl. Tarwe was heden 1 a 2 sh. lager verkrijgbaar. Van vreemde waren de prijzen nagenoeg nominaal als voren. Meel was 6 p. a 1 sh. minder verkrijgbaar. Haver werd op de notering van l.l. Maandag gehouden, doch de kooplust was onbeduidend. Boonen en Erwten iets duurder.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 11 *Mei*. Heden werd alhier de derde Zomermarkt van horenvee gehouden. Er was veel aanvoer en de prijzen liepen zeer uiteen, doch waren over het algemeen goed. In het begin was de handel slap, maar op het laatst werd nog al iets tegen lagere notering afgezet.

WINSCHOTEN, 10 *Mei*. De aanvoer der veemarkt, heden alhier gehouden, was nog al tamelijk, in weerwil deze weekmarkt juist inviel op den dag dat te Noordbroek de gewone jaarmarkt werd gehouden en ook het weder nog al eenigzins ongunstig is geweest; de handel was evenwel slap; voor vaalmelken werd gemiddeld 8 ct. het oude pond besteed. Bij eenige verandering van weder ziet men den toekomenden dag eene betere weekmarkt te gemoet.

ZUIDBROEK, 10 *Mei*. Op de heden alhier gehoudene vee markt was veel aanvoer. De prijzen waren matig en men vond wel koopers, zijnde er over het geheel genomen veel handel gedaan.

GROOTEGAST, 12 *Mei*. Heden werden alhier circa 120 stuks hoornvee ter verkoop aangeboden. — Ofschoon de handel niet zeer levendig was, gingen er toch nog voor tamelijk goede prijzen vrij vlug van de hand. In schapen en lammeren was er goede kooplust. Van de gusten werden er verkocht voor *f* 9. Voor de melkschapen bedong men *f* 10 tot *f* 5. De beste lammeren golden *f* 2,25, anderen werden verkocht van *f* 2 tot *f* 1.
(De wensch is reeds meermalen geuit, om hier ter plaatse door eene voorjaars-veemarkt de gelegenheid te hebben, om den veehouders, ook binnen deze gemeente woonachtig, eene goede gelegenheid te doen erlangen om hun vee op eene meer gemakkelijke wijze ter verkoop te kunnen aanbieden. De steeds toenemende aanvoer van vee en de meerdere bedrijvigheid in den handel zullen zeker medewerken, om door het nemen van de vereischte maatregelen hierin op eene voldoende wijze te voorzien.)

LONDEN, 10 *Mei*. Aan de veemarkt heerschte lusteloosheid en men konde puik ossenvleesch 2 p. lager, namelijk van 3 sh. 2 p. a 3 sh. 4 p. de 8 pond koopen.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

J. S. FISCHER,
Meubelmaker aan de Groote Markt,
met
J. H. VERBEEK.

GRONINGEN, 6 Mei 1852.

*** Getrouwd:

J. D. ELEMA
met
A. TAAPKEES,
van *Stitswerd.*

KANTENS, 6 Mei 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

JAKOB JANS SMIT,
van *Winsum*,
met
LUCIA HENRIKA TIMMER,
van *Garnwerd.*

GARNWERD, 10 Mei 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

WILLEM KEIZER, H.z.,
met
BETJE VAN DER KAMP.

GRONINGEN, 12 Mei 1852.

*** Getrouwd:

H. SCHUITEMA, W.z.,
met
J. H. A. HAGEDOORN.

GRONINGEN, 12 Mei 1852.

*** ZUTPHEN, 9 Mei 1852. Heden beviel van een' *ZOON* Vrouwe W. H. RAMAER—GOCKINGA.

*** Heden beviel van eene DOCHTER E. T. WEBBESMAN, geliefde Echtgenoote van

H. D. SORMANI.

GRONINGEN, 10 Mei 1852.
Deze dient tot algemeene kennisgeving zoowel binnen als buiten de Stad.

*** Heden beviel voorspoedig door Gods goedheid van eenen welgeschapen ZOON H. J. EGGES, geliefde Echtgenoot van

J. E. LICHTENBERG.

SCHEEMDA, 10 Mei 1852.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER ELIZABET VAN DER MARKT, geliefde Echtgenoot van

J. KOCH.

GRONINGEN, 12 Mei 1852.

*** Het behaagde den Hemelschen Vader in zijne wijsheid en goedheid, om na langdurige ongesteldheid, zeer zacht en kalm van ons weg- en tot zich te nemen, tot groote droefheid van mij en onze vijf Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, Vrouwe SASKA JOHANNA KEISER, in den ouderdom van bijna 50 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van 29 jaren.

BAFLO, 3 Mei 1852.

P. RUTGERS,
V. D. M.

Eenige kennisgeving, — eerst nu geschiedende om afwezige Betrekkingen.

*** Heden namiddag ruim vier uur overleed zacht onze veel geliefde Moeder MAGARETA MAATHUIS, Wedw. van ROELF BERENDS BOERMA, in den gezegenden ouderdom van 91 jaren en twee en eene halve maand.

Smartvol, maar ook met dankbare herinnering wegens het langdurig genot, geven wij hier kennis van aan Vrienden en Bekenden.

SLOGTEREN, 6 Mei 1852.

H. R. BOERMA.
Uit aller naam.

*** Na eene echtvereeniging van slechts 8 maanden, moest ik heden mijne geliefde Echtgenoot MARIA ALBERDINA KUIPER, in bijna 26jarigen ouderdom, voor het geweld eener langdurige ziekte zien bezwijken.

Hoewel zij haar lijden geduldig, gelaten verdroeg, en kalm ontsliep, is mijne droefheid groot, en vermeerdert, als ik zie op hare weenende Ouders, Broeder en Zuster, die met mij haar gemis betreuren.

GRONINGEN, 7 Mei 1852.

T. TER WEE.

*** GARSHUIZEN, 9 Mei 1852. Heden werd ons ouderhart diep gewond, door het afsterven van onze beminde Dochter, LAMBERTA JANNETTE, in den ouderdom van 21 jaren. Eene hevige ziekte van vijf dagen maakte een einde aan haar leven.

H. OORTWIJN, Pred.
A. OORTWIJN—WAALKENS.

*** Heden avond omstreeks zeven uur ontsliep, na een kort maar smartvol lijden, ons jongste Dochtertje STIENTJE ROMELINGH, in den jeugdigen leeftijd van twee jaren en ruim drie maanden.

GRONINGEN, 10 Mei 1852.

W. H. DEELMAN.
W. DEELMAN, geb. BANGE.

Eenige kennisgeving.

*** Op onze hooge jaren trof ons heden een onherstelbaar verlies. Na eene ziekte van eenige weken, overleed heden zacht en kalm, in den ouderdom van ruim 55 jaren, Mejufvrouw AALTJE WOLDENDORP, die ons gedurende 38 jaren met kinderlijke liefde en voorbeeldelooze trouw gediend heeft.

GRONINGEN, 11 Mei 1852.

G. MENALDA.
J. MESSELINK.

*** Heden overleed mijne Echtgenoot FREDERIKA SCHLEURHOLTS, in den ouderdom van ruim *achtendertig* jaren, waarvan ik bijna *twintig* jaren door den band des huwelijks met haar mogt vereenigd zijn, mij nalatende drie Kinderen, van welke *twee* dit afsterven met mij innig betreuren, zijnde het *derde* Kind te jong om zijn groot verlies te kunnen beseffen.

OTERDUM, 12 Mei 1852.

J. EIKEMA.

Eenige kennisgeving.

*** Door **G. B. VAN GOOR**, te *Gouda*, is alom verkrijgbaar gesteld, voor *f* 1,75:

Maria Haezebroek,

DE HEDENDAAGSCHE KOOKKUNST,

OF DE WETENSCHAP OM

LEKKER EN GOEDKOOP TE ETEN EN TE DRINKEN.

DERDE DRUK.

Geheel omgewerkt en met tal van Recepten verrijkt door

J. P. GROS,

Eerste Kok van wijlen Z. M. WILLEM I.

Vermeerderd met eene Handleiding omtrent het **Voorsnijden en het Bedienen der Tafel**, als ook met eenige **Tafel-menus.**

Opgehelderd door Houtsneê-Figuren.

Krachtens bevel van den Edel Achtbaren Heer REGTER-COMMISSARIS in het Faillissement van **HARTOG JACOB COHEN**, vroeger Koopman te *Groningen*, worden alle **BEKENDE** en **ONBEKENDE SCHULDEISCHERS** van den Gefailleerde opgeroepen, om op **MAANDAG den zevenden Junij 1852**, des voormiddags te half tien, te verschijnen in de AUDIENTIEZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, ten einde tot de **VERIFICATIE** hunner **SCHULDVORDERINGEN** over te gaan.

De Curator:
Mr. B. D. H. TELLEGEN.

De SCHULDEISCHERS van de onder het voorregt van **BOEDELBESCHRIJVING** aanvaarde NALATENSCHAP van wijlen den Heer **S. J. EINTHOVEN**, in leven *Chirurgijn* te *Groningen*, worden opgeroepen op ZATURDAG den 22sten Mei 1852, des morgens te 10 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, ten einde alsdan te hooren **REKENING** en **VERANTWOORDING** van die Nalatenschap en het montant hunner Schuldvorderingen te ontvangen.

JAAR-, VEE- EN PAARDENMARKT te *Scheemda.*

Het BESTUUR der Gemeente ***SCHEEMDA*** maakt bij deze aan het Publiek bekend, dat, volgens daartoe bekomene autorisatie, JAARLIJKS eene **TWEEDE JAAR-, VEE-** en **PAARDENMARKT** alhier zal worden gehouden, in de Kom van de Dorpen ***SCHEEMDA*** en ***EEXTA***, en wel op den **derden Woensdag van de Maand Mei**; zijnde dit jaar deze dag **den 19den Mei**; zullende er geen PLAATS- of STEDEGELD worden geheven.

Het Bestuur voornoemd:
H. PICCARDT.
Ter ordonnantie van hetzelve:
K. W. SIJPKENS.

DILIGENCE-BERIGT.

Er RIJDT het GEHEELE JAAR door, iederen morgen om zeven uur, een wélingerigte en gemakkelijke **POSTWAGEN**, van *GRONINGEN* over *ZUIDBROEK*, *WINSCHOTEN* en *N. SCHANS* naar *LEER*, in correspondentie met eene POSTWAGENDIENST van *LEER* op *OLDENBURG*, *BREMEN* en *HAMBURG*.

NB. De **MARKTDAGWAGEN** wordt gedurende de ZOMERMAANDEN ***GESTAAKT.***

G. MONKHORST.

*** De ondergeteekenden zijn voornemens op DINGSDAG den 18den Mei 1852, des middags te 12 uur, ten Huize van de Erven TIDDENS, in *de Koornbeurs*, te *Groningen*, en ten overstaan van een' bevoegden **BEAMBTE**, publiek ter verkoop te presenteren:

20 HALVE BOTEN KRENTEN

bij kavelingen van twee Fusten. De Conditiën zullen op den dag van Verkoop en Vrijdags bevorens ten Huize van Verkoop ter inzage liggen, en de partij is te bezien in het Pakhuis *Dantzig* aan de Zuiderhaven, op Maandag den 17den Mei des namiddags van 3—5 uur en op den dag van Verkoop des voormiddags van 9—12 uur.

DE MONCHY & COMP.

VERKOOP van AFBRAAK.

Op DINGSDAG den 18den Mei, des morgens te 11 uur, zal, voor het AKADEMISCH ZIEKENHUIS, op de Monnikenholm, worden verkocht: Eene groote partij **AFBRAAK**, bestaande in PANNEN, EIKEN BALKEN, LICHTRAMEN en KOZIJNEN, ENZ., en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

HOUTVEILING,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS.

Op ZATURDAG den 15den Mei 1852, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, van eene groote partij beste **VUREN MAATS-** en **OVERMAATS BALKEN**; eene nieuw aangevoerde lading **DANTZIGER GREENEN BALKEN**, waarbij eene groote partij POSTEN en DEELEN; verder **RIGA-** en **STETTINER HOUT**, en nieuw aangevoerde **OSTERUSOER-** en **BREVIGSCHE JUFFERS** en **ELLINGS, KOLDERS, DEELEN, enz.** Een gedeelte zal zoo mogelijk voetstoots worden verkocht.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots.*

PALMSLAG VAN EEN'

ROGGE-, WEIT- EN PELMOLEN,

te ***Metslawier.***

De Notaris **BRANDSMA**, te *Schiermonnikoog*, zal, ten verzoeke van de Heeren R. ATTEMA, Procureur, en Mr. I. J. SCHOTBORGH SIMON, Advokaat, beide te *Leeuwarden* en Curators in het Faillissement van DAVID J. SLUITER, vroeger Koopman en Molenaar aldaar, op WOENSDAG den 19den Mei 1852, des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Logementhouder H. W. DONKER, te *Dokkum*, in *de Posthoorn*, in het openbaar, tegen genot van Verhooggeld, ten tweeden male veilen en finaal verkoopen:

Een' voor weinige jaren op steenen voet nieuw gebouwden en wélbeklanten **ROGGE-, WEIT-** en **PELMOLEN**, hebbende nagenoeg 22 Ellen (70 v.) vlugt, met eene daarbij staande **DWARS-HUIZING**, voorts ERVE, TUIN, BLEEK en verder AANBEHOOREN, staande en gelegen op een' besten stand op *Ropta*, even buiten en onder *Metslawier*, in huur in gebruik bij N. P. BANSEMA, Molenaar aldaar, tot den 12den Mei 1858, voor *f* 800 in het jaar, boven *alle* lasten; waarvoor geboden is de uiterst geringe som van *f* 6858—00.

De Conditiën zijn intusschen te vernemen bij den Notaris.

DADELIJK TE HUUR:

een **KOEPEL** met STOOKPLAATS en TUINTJE, gelegen aan den Heereweg. Adres aan het BUREAU dezer COURANT.

De ondergeteekende hare Affaire aan haren Schoonzoon **J. C. CRAMWINCKEL** OVERGEDRAGEN hebbende, doet bij deze beleefdelijk bedanken voor het gunstig vertrouwen, aan haar geschonken, terwijl zij haren Opvolger minzaam aanbeveelt.

Wedw. J. M. BILLROTH.

De ondergeteekende, volgens bovenstaande kennisgeving, den HANDEL in ***TEEKEN-*** en ***SCHILDERBEHOEFTEN***, alsmede het **maken** van **SPIEGELS** en **LIJSTEN** van zijne Schoonmoeder hebbende OVERGENOMEN, beveelt zich bij deze ten vriendelijkste bij het geëerde Publiek aan; tevens biedt hij zijn wel voorzien Magazijn van **MEUBELEN**, vroeger door hem in de Caroliweg uitgeoefend, ten vriendelijkste aan; zullende hij trachten, door eene goede behandeling, de gunst van zijne Stad- en Landgenooten te verwerven.

J. C. CRAMWINCKEL,
op den hoek van den Grooten Krom-elleboog.

LAKENWINKEL EN KLEEDERMAKE[...]

G. G. BAKKER,

tusschen de beide Markten, bij he[...] Stadshuis, te *Groningen*,

geeft zijne geëerde begunstigers kennis, da[...] WINKEL ruim is gesorteerd in **supra[...] ZWARTE en GEKLEURDE MO[...] LAKENS, fijn SATIJN DE LA[...] BUCKSKINS, ZOMERSTOFF[...] VESTEN** en alle **ARTIKELEN** t[...] ***KLEEDERMAKERIJ*** betrekking hebbend[...] Door zijn groot debiet is hij in staat gesteld, tot [...] **ne prijzen** te verkoopen, en beveelt zich bij vo[...] ring in de gunst van Stad- en Landgenooten.

G. A. WEINBERG,

in de Steeldraaijerstraat, tegenove[...] den Blikwinkel,

berigt, dat zijn Winkel ruim gesorteerd is, en [...] nieuw ontvangen heeft CACHEMIR en andere MOD[...] RUITEN, EMBOFED en differente STOFFEN [...] **KLEEDJES**; eene groote partij **WITTE G[...] DEREN**, als: GRASLINNEN, MADEPOLAAMS, BLEEKTE en ONGEBLEEKTE WATERTWIST[...] NETELDOEKEN, geschikt voor **GORDIJN[...]** BROEKSTOFFEN, KANTEN, KRAAGJES, ENZ. Door **goedkoopen inkoop** in staat gesteld, tot **lage prijzen** weder te kunnen verkoopen, beve[...] zich minzaam aan.

N.B. Een klein assortement **KORSETTEN** beste modellen, worden **ver beneden Fabri[...] prijs** opgeruimd.

WAGENKAPPEN, SCHEEPS- EN MOLENZEIL[...]

De Ondergeteekende heeft nevens zijn eigen fabrikaa[...] **VIJFSCHACHTEN, ROKSTREEPT, STA[...] ZEN**, 8/4 **TIERENTIJN**, ook ontvangen **ZEIL-** en **DEKDOEKEN, VLAAMSCH L[...] NEN** voor WAGENKAPPEN, **GRAAFSCH[...] HEMDE-**, BLANKE en GRIJZE **ZAK-** en **K[...] KLEEDLINNENS**, welke hij tegen zeer voord[...] prijzen kan verkoopen.

GRONINGEN, 11 Mei 1852.

H. HUNDMAN, N.Z. Akerk.

Let Wel!

De ondergeteekenden brengen bij deze ter kennis, hunnen WINKEL geopend hebben in de Zwanes[...] lett. K no. 26, en zijn ruim voorzien van **MANUF[...] TUREN**, alsmede van **GARENS** en **LINT[...] KANTEN, NEIGES** en **zeer goedk[...] ECHTE KANTEN**; verzekerende eene promp[...] zeer civiele behandeling; verzoekende zij beleefdelijk gunst en rekommandatie.

A. & M. LEVIE.

De ondergeteekende heeft de eer te be[...] dat hij **verhuisd** is **naar de OOST[...] STRAAT**, boven het **Pakhuis** v[...] Heer J. L. LOOT, alwaar hij zich verde[...] delijk aanbeveelt in het **WISSELEN** van alle[...] van **GOUDEN** en **ZILVEREN SPECIËN.**

H. SCHUITEMA, W.z.

L. VLASKAMP is **verhuisd** va[...] ***man*** naar ***Groningen***, aan het ***R[...] diep***, en houdt zich verder gerekomm[...] in het **aanleggen** van **TUINE[...]** het **maken** van **TEEKENINGEN.**

De Korenschippers **VAN TUUK en RITZEMA**, ***WARFFUM***, hebben huns[...] **plaats** bij **JAN BAZUIN**, het Boterdiep.

De Weduwe G. G. FUN[...]

in de Torenstraat te *Winschoten*,

is wederom ruim gesorteerd in alle soorten van **FR[...] SCHE** en **DUITSCHE SPIEGELS, PO[...] LEIN, KRISTAL, GLAS-** en **AR[...] WERK**, alles uit de beste Fabrijken; blijft zich b[...] during aanbevelen.

J. N. Vugten

maakt aan zijne geëerde Begunstigers bek[...] bij zich thans alhier te ***Winschoten*** he[...] plaatst aan de Venne, in het Huis va[...] WOLTHOORN; **maakt en verkoop[...]** Soorten van **KOLOM-, VIERKANTE-** en **K[...] KAGCHELS, Repareert** dezelve en ma[...] schoon; verzoekt vriendelijk gunst en rekommand[...]

Joh. Bischofer

uit Tyrol, wonende te Amsterdam,

berigt, dat hij weder op de Kermis in eene KR[...] ontpakt is met een extra groot assortement GEMSL[...] REN, GLACÉ PRIVAT, JOUVIN en andere, [...] ZIJDEN en GAREN **HANDSCHOENEN, GE[...] DERREN BROEKEN, BORSTROKKEN, [...] TIQUE KOUSENBANDEN, BRACELET[...]** vele soorten **BRETELS**, ENZ.

Verder een keurig assortement **PORTES-MONN[...] en PORTES-CIGARES**, naar den nieuwsten [...] alles tot de minst mogelijke prijzen.

Van den Heer SAVENYE, in *Ve[...]* ontvingen wij het volgende bericht den 17den April 1852:

„Een Heer uit *Groningen* had eenige dagen aan hevige Kiespijn geleden en kocht ged[...] zijn oponthoud in *Veendam* een Fleschje van **Pr[...] STOLL'S DRUPPELEN** van mij; hij doo[...] avonds een daarmede bevocht watje in het oor en [...] mij den volgenden morgen vertellen, dat de pijn [...] geweken was en hij er volstrekt geen hinder meer va[...]

Deze **DRUPPELEN** zijn te koop in ondergeteekende D[...] Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* [...] P. A. v. GORCUM; te *Groningen* bij C. RIKKERS.

In een' ***KRUIDENI[...] WINKEL*** te Lande wordt **BEDIENDE** verlangd, om de[...] in dienst te treden.

Nader informatie aan het BUREAU dezer COURANT.

Eenige bekwame **SCHRIJNWERK[...] GEZELLEN** kunnen nog VAST WERK men aan de Meubelfabriek van

K. TROX,
Groote Markt te *Gronin[...]*

Een **GOUDDRAADWERK[...] KNECHT** werk verlangende, ve[...] zich bij

H. DE GROOTH, te *Appin[...]*

Ter **BOEKDRUKKERIJ** BARGHOORN kan een **LEERLI[...]** geplaatst worden, bij voorkeur bo[...] 14 jaren of reeds eenigen tijd VAK werkzaam.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOIT[...]

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 14den Mei
1852, *no.* 39.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

HOLLANDSCHE KOLONIE SHEBOYGAN, 17 April.

De commissie, aan wie het drukken der constitutie en eenige wetten dezes staats in de Hollandsche taal werd opgedragen, heeft een gunstig rapport uitgebragt.

Ook is de bill aangaande de Hollandsche Handelmaatschappij door deze kamer goedgekeurd.

— Het bouwen eener haven te dezer plaats is aangenomen door den heer *A. Hawley*, te Milwaukie. Genoemde aannemer zal eerstdaags eenen aanvang maken met het werk, dat, naar wij vernemen, binnen achttien maanden moet gereed wezen, ofschoon hij dit in korteren tijd denkt te zullen kunnen doen. Wij wenschen het.

— Ongeveer een 20tal personen hebben dezer dagen Sheboygan verlaten op reis naar Californië, en wij hooren nog van meer die voornemens zijn te vertrekken.

— De secretaris der Maatschappij van landbouw voor onzen staat heeft van het V. S. Patent Office pakjes tarwe uit Egypte, haver uit Peru, maïs uit Chili, tabak van Cuba en een groot aantal pakjes met Europesche granen ontvangen, om onder de leden der maatschappij te worden verdeeld.

— De agent van het huis *Rothschild* heeft verledene week te Baltimore welligt den grootsten aankoop van tabak gesloten, die nog ooit geschied is. De koop bestaat in 1700 okshoofden tabak, die voor een Duitsch huis bestemd zijn en welker waarde 80,000 doll. bedraagt.

— Van den 1sten Januarij tot den 1sten April dezes jaars kwamen in de haven van New-York *tweeënveertigduizend vierhond vierendertig* landverhuizers aan. [Van den 6—9den April kwamen er in 28 schepen in die haven alléén weder bij de tienduizend aan!]

— Het thans bestaande spoorweg-systema der V. S. is niet ouder dan 22 jaren. Het was in het jaar 1829, toen in Massachusetts de eerste baan, slechts 4 mijlen lang en alleenlijk ter transportering van ijs uit een klein binnenwater naar de zee, gebouwd werd. In datzelfde jaar begon men in Zuid-Carolina de 135 mijlen lange baan van Charleston naar Augusta, die in 1833 voltooid en tot gebruik geopend werd. Dit was de eerste groote onderneming van dien aard. — Op den 1sten Januarij 1852 bedroeg de lengte der voltooide en in aanleg zijnde spoorwegen bijna elfduizend mijlen, zoodat dus gemiddeld elk jaar 500 mijlen gebouwd werden. De op dit oogenblik in bouw begrepene spoorwegen hebben eene lengte van 10,828½ mijlen. Deze voltooid zijnde, zoo zijn de gezamenlijke spoorwegen in de Vereenigde Staten zoo lang, als den omtrek der aarde, dat is, 5400 geographische mijlen!

— *Lola Montez*, die voortdurend in Noord-Amerika zich bevindt, laat door een jeugdig letterkundige aldaar een drama schrijven, waarvan zij de heldin is. Als nevenfiguren zullen er in voorkomen: Koning *Lodewijk* van Beijeren, zijn zoon *Max*, graaf *Pepin*, de geheime secretaris des Koninge, luit. *Heald* (haar gemaal), *Eug. Sue*, *Kossuth*, redacteurs van de *Siècle*, de *Times*, *Courier des États Unis*, enz. Zij zal zelve de hoofdrol spelen. Men stelt zich voor, dat het stuk grooten opgang zal maken.

Ook wil zij voorlezingen over den staatkundigen toestand en eenige der voornaamste staatsmannen van Europa houden. Men zegt, dat zij in dezelve vooral *Kossuth* aangrijpen wil.

RUSLAND.

Uit Petersburg schrijft men, dd. 28sten April: „Wij zitten hier nog midden in den winter; zwaar beladen vrachtwagens, acht à tien achter elkander, trekken over de Oostzee. Het weder is overheerlijk, maar het vriest dat het kraakt."

Den 4den Mei schrijft men: „Nog is het weder hetzelfde; het ijs eene Nederl. el dik; nooit beleefden wij zulk een' aanhoudenden winter."

DUITSCHLAND.

De Oldenburgsche regering schijnt nog eene poging te willen aanwenden, om de verbrokkeling van hetgene nog van de Duitsche vloot over is, te verhoeden. Zij heeft den staatsraad *Fischer* bepaaldelijk verboden, om de hem door de Bondsvergadering opgedragene zending, voor het verkoopen der schepen, uit te voeren, onder bedreiging van ontslag uit de staatsdienst, indien hij niet gehoorzaamt. Deze tegenstand is allezins onverwacht, en heeft den genoemden staatsraad in een moeijelijken toestand gebragt.

— In de Tweede Kamer van den Saksischen Landdag merkte den 4den Mei, bij gelegenheid van de beraadslaging over de Bondsbijdrage, de minister van buitenl. zaken op, dat het hem voorkwam, dat er van uit het westen geen gevaar dreigde voor Duitschland, maar dat ook in dit geval Duitschland beter voorbereid was dan in 1848.

— Tusschen Hessen-Darmstadt en Nassau is een kleine strijd ontstaan, welke voor handel en gemeenschap op den Rijn zeer nadeelig is. De Nederlandsche regering heeft in het belang der *Nederl. Stoomboot-Maatschappij* de Bondsvergadering om hare krachtige tusschenkomst verzocht.

— Te Koppenhage zal ook een glazen paleis worden opgerigt voor tentoonstellingen van voortbrengselen van schoone kunsten en nijverheid uit de drie Scandinavische rijken. Het kapitaal is door Deensche, Zweedsche en Noorweegsche kapitalisten bijeengebragt.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 10 Mei.

Toen *d'Israeli* den 30sten April l.l. zijne rede over de financiën geëindigd had, zeide lord *Derby*, die tegenwoordig was, en tusschen den graaf *van Albemarle* en den bisschop van Londen plaats had genomen, tot den laatste: „Deze man (*d'Israeli*) brengt mij eene plaats der schriftuur te binnen, die uwe lordschap zeker wel bekend is. Ik bedoel deze: „Ik heb u genomen, om mijne vijanden te vloeken, maar zie, gij hebt ze doorgaans gezegend." (*Num.* XXIII: 11). — De *Morning Advertiser*, die dit gezegde bekend maakt, voegt er niets bij, doch men mag eenigen twijfel voeden omtrent de meening, die aan lord *Derby* toegeschreven werd, ten minste wat het eerste gedeelte der aangehaalde plaats betreft.

— L.l. Maandag zijn de kiezers van Greenwich op nieuw vergaderd geweest, om zich tot de aanstaande verkiezing voor te bereiden. De heer *Dawson*, voorzitter, heeft verklaard, dat ingeval de alderman *Salomons* herkozen mogt worden, hij op nieuw zitting in het Parlement en deel aan [illegible] De heer *Salomons*, zeide hij, zou bij de verkiezing van den *speaker* (voorzitter) stemmen; want vóór dien tijd zou hem de eed niet afgevorderd worden en de vertegenwoordiger van Greenwich zou al dadelijk de valsche stelling der wet doen uitkomen.

De kwestie van dien eed zou door dit middel van zelf in het Parlement voorkomen en indien de Kamer den heer *Salomons* niet toeliet, zou deze laatste aan de kiezers van Greenwich eenen lastbrief teruggeven, waarvan het hem verboden is gebruik te maken.

De rede van den heer *Dawson* werd met geestdrift toegejuicht, zoodat men de verkiezing van den heer *Salomons* als zeker beschouwt.

— Volgens den op den 1sten dezer uitgegeven staat der Engelsche Bank, is haar voorraad specie geresen tot p. st. 20,001,409 [*ƒ* 238,816,860!], een in de geschiedenis dezer inrigting ongekend hoog bedrag, hetwelk, naar men verwacht, bij de toenemende goudproductie nog zal stijgen.

— Eergisteren hebben de vertegenwoordigers der mogendheden, mede-onderteekenaren van het protocol van Londen van den 2den en den 23sten Augustus 1850, handelende over de Deensche aangelegenheden, aan het ministerie van buitenlandsche zaken alhier, het traktaat geteekend, waarbij de opvolging van den Deenschen troon overgaat op prins *Christiaan van Glücksburg* en zijne wettige mannelijke erfgenamen, en op zijne kinderen, gesproten uit zijn huwelijk met prinses *Louisa van Hessen-Kassel*, zijne tegenwoordige echtgenoot. Hij heeft thans vier kinderen. Zoowel door den vertegenwoordiger van Pruissen, als door de gevolmagtigden der andere mogendheden, is het verdrag onderteekend. In dit traktaat is de integriteit der Deensche monarchij voor wenschelijk verklaard; doch niet door de mogendheden gewaarborgd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Mei.

Alle aandacht is thans, zoo als wel te naauwernood verder behoeft, gevestigd op de militaire plegtigheid, welke tegen morgen is bepaald. Het Veld-van-Mars zal reeds vroegtijdig door eene genoegzame militaire magt worden omringd. Te 9 uur des ochtends zullen de voor het publiek bestemde plaatsen worden opengesteld. Men rekent dat omstreeks 300,000 personen ooggetuigen zullen kunnen zijn van de plegtige uitdeeling der adelaren.

Waar zullen al de vreemdelingen huisvesting vinden, is de vraag die men allerwege hoort. Hooge sommen worden er met de driestheid der wanhoop voor staan- en zitplaatsen voor ramen en in kamers geboden, maar overal hoort men het, vooral voor Engelschen zoo verschrikkelijke woord: *bezet!*

De Engelschen bieden zelfs, zonder den minsten schroom, aan hooggeplaatste lieden groote sommen voor een plaats-biljet bij de revue. Men lacht er over met Fransche goedhartigheid.

De levensmiddelen stijgen in prijs. Op straat werden biljetten verkocht voor 30, 40, 50 en 100 francs. Van waar die biljetten kwamen, weet men niet, en daarom werden de verkoopers gearresteerd.

Het souper der militaire school zal door 15,000 gasten genuttigd worden. Dat getal groeit elken dag. Heden althans werd er spijs en drank voor 2000 monden meer gevraagd!

Men zegt, dat er volgens een programma zal geroepen worden: *leve de Keizer!* en dat men zich daarin vooraf oefende. Althans eene generaals-vrouw zeide eergisteren tegen een harer kennissen: „*mijn echtgenoot is thans niet te spreken — hij houdt revue-repetitie!*"

Zondag j.l. was het der Parijsche bevolking in haren handel en wandel aan te zien, dat zij reeds onder den koortsachtigen indruk verkeerde van het groote feest, dat den volgenden dag zou plaats hebben. De politiek vond geen plaats waar zij zich slechts een oogenblik kon ophouden en sprak zij op hare vlugt nog een enkel woord — geen gehoor. De uitdeeling der adelaars — dat is het hoofdfeit der feesten en dit alleen kan eenige staatkundige demonstratie improviseren. Op de volgende dagen zal men dansen, eten, illumineren, vuurwerken afsteken en — welk Franschman is dan niet vrolijk en tevreden!

Het vuurwerk zal op Donderdag e.k. afgestoken en het getal feestdagen daardoor met één dag vermeerderd worden.

De politie is overal. Zij zette verscheidene bekende tumultmakers, uit voorzorg, gedurende de feestdagen, achter de grendels. Anderen werd ingefluisterd dat zij zich den 10den, 11den, 12den en 13den Mei maar op het platte land moesten vermaken! Zulk eene fluistering is thans alhier een *bevel* en die het maar ten halven hoort, maakt zich dadelijk tot de afreis gereed.

De *Constitutionnel* behelst heden een betoog, 't welk getiteld is: „De 10den Mei." Het slot van dit opstel luidt als volgt:

„Slechts één denkbeeld zal bij de groote menigte, die morgen naar het Veld-van-Mars zal stroomen en door de bevolking der provinciën, die met de spoortreinen herwaarts zal komen, zal worden vermeerderd, de overhand behouden. Allerwegen zal namelijk als om strijd worden verkondigd: „Zietdaar ons nu gevorderd tot in de maand „Mei 1852, tot aan dat tijdstip, 't welk door een noodlottig voorval zou worden gekenmerkt. Het gevaar is „geweken. Dank zij toegebragt aan *Lodewijk Napoleon*, „aan het leger, aan den gezonden zin van den eerlijken „burger. Het openbaar krediet herleeft, de nijverheid heeft „hare banden geslaakt. De arbeider werkt en ziet zijne „middelen van bestaan toenemen. De lentezon beschijnt „niet langer tooneelen van burger-oorlog, maar verspreidt „leven en licht over luisterrijke feesten. Op aller gelaat „wordt de uitdrukking bespeurd van vreugde, van vertrouwen „op de toekomst."

— Twee andere domeinen van de familie van *Orleans* zijn aangeslagen, te weten het kasteel van Rainoy en het goed van Bondy. Dit aanslaan op 't oogenblik, dat er nog geene uitspraak gedaan is in de zaak van Neuilly en Monceaux, en daags voor het feest van den 10den Mei, maakt eenen nog slechteren indruk dan het vroegere.

— In alle hoeken der stad worden borstbeelden van *Louis Napoleon* geplaatst en plegtig ingewijd; men denkt daarbij onwillekeurig aan het planten der vrijheidsboomen in 1848.

— Bij besluit van den minister van onderwijs en eeredienst van den 7den Mei zijn de heeren *Villemain* en *Cousin* tot honoraire hoogleeraren bij de letterkundige faculteit benoemd.

— Men verzekert, dat het graf van *Voltaire* van het Panthéon naar Père la Chaise verplaatst zal worden, naast de graven van *Molière* en *Lafontaine*.

— De heer *Thiers* heeft verlof ontvangen om in Frankrijk terug te keeren. Men wil weten, dat hij een nacht te Parijs heeft doorgebragt, om voor zijne reis naar Italië zijne papieren in orde te brengen.

— Er is eene brochure verschenen, ten titel voerende: Erfelijke regering in Frankrijk en de drie daarop betrekking hebbende partijen: *Napoleon II*, *d'Orleans* en *Hendrik V.*

— De twee regementen artillerie te Vincennes zijn gewapend met houwitsers, van het model door den President uitgevonden en waarmede onlangs proeven zijn genomen.

— De *Constitutionnel* berigt het volgende: „De opbrengst der rijks-middelen neemt schielijk toe. Zij hebben in de maand Maart j.l. vijf millioen francs meer dan in Maart 1851 opgebragt. Het schijnt, dat de toeneming over de verloopen maand April nog aanzienlijker is."

— Op de verkooping der boekerij van wijlen Koning *Lodewijk Philips* is de ridderroman van *Perceforest*, in zes boekd., voor 11,100 franken toegewezen aan den hertog *van Aumale*. Verscheidene aanzienlijke personen, waaronder de heer *Rothschild*, hebben zich eerbiediglijk voor het bod des Prinsen onthouden, om mede te dingen; maar een gelastigde van het Britsch museum heeft den strijd zoo levendig gemaakt, dat de prijs zelfs boven de verwachting hoog is geloopen. De Engelschman was tot 11,050 franken geklommen. De hertog *van Aumale* had in deze, voor hem zoo boeijende verkooping, onder de jongste omstandigheden, zijne opofferingen moeten beperken, en die dus voornamelijk bepaald tot een *Flavius Josephus*, die nog de sporen van een' bajonetsteek draagt, en dien de heer *Techener*, gemagtigde des vorsten, voor omstreeks 3000 franken heeft gekocht, en den *Perceforest*.

Dit laatste werk heeft eene zoo groote vermaardheid, dat toen, in Februarij, de woeste menigte in het Paleis-royal drong, een beroemd boekenminnaar toeschoot, en zich niet bekommerende noch om den val der dynastie, noch om de gevaren, welke de maatschappij liep, slechts uitriep, dat men den *Perceforest* moest redden. Vele liefhebbers van aanzien, letterkundigen, waaronder de heer *J. Janin*, geachte dienaars van het huis *Orléans*, waaronder de heer *Cuvillier Fleury*, woonden dezen verkoop bij. Een der aanwezigen besloot dien met te zeggen: „Nu, al gaan de boeken naar buiten 's lands, zij blijven toch in Fransche handen."

— De stad Evreux blijft zich steeds onderscheiden door haren tegenstand tegen het Bewind, zoo als dit ten gevolge der gebeurtenissen van den 2den December aan het hoofd der zaken geplaatst is. Zoo als is medegedeeld, hebben de gezamenlijke leden van de daar ter stede gevestigde regtbank van koophandel geweigerd den eed van trouw aan het Hoofd der Republiek af te leggen. Het blijkt thans, dat de voorzitter der regtbank werkelijk te dier zake geregtelijk vervolgd zal worden. Inmiddels hebben ook al de leden van het gemeente-bestuur te Evreux het door de regtbank van koophandel gegeven voorbeeld gevolgd en hunne betrekking nedergelegd. Het gebeurde daar ter stede trekt zeer de algemeene aandacht en mishaagt uit den aard der zaak den bewindslieden zeer.

— Onder de personen, die weigeren den eed af te leggen, noemt men den heer *Arago*, het lid van het gewezen republikeinsche bewind, thans bestuurder der sterrewacht.

— Uit Madrid wordt gemeld, dat, ten gevolge der laatst ingevoerde belemmerende bepalingen, de uitgaaf van niet minder dan elf der veertien daar uitkomende dagbladen gestaakt is.

Van den 10den. De *Moniteur* is heden bijna geheel gewijd aan de benoemingen, promotiën of mutatiën, zoowel bij de burgerlijke als bij de militaire autoriteiten.

Wat de eerste betreft, is het gerucht nopens eene aanstaande verandering in de prefectures, verwezenlijkt: achttien prefecten en vijfenzestig onder-prefecten zijn deels nieuw benoemd, deels verplaatst.

Bij de armee zijn zes generaals, thans op non-activiteit, weder in werkelijke dienst geplaatst.

Er zijn achttien brigade-generaals benoemd. De lijst der benoemingen van officieren van alle graden, beslaat niet minder dan 34 *kolommen* van den *Moniteur*.

De groote militaire revue, door heerlijk weder begunstigd, is met een' schitterenden uitslag bekroond geworden.

Geen ongeval hoegenaamd heeft de volledige uitvoering van het programma belet. Er was eene tallooze menigte zamengevloeid om het feest bij te wonen; geheel Parijs was op het Veld van Mars vereenigd.

Nadat de President de rijen der soldaten van alle wapenen in slagorde geschaard, had doorloopen, werd tot de uitdeeling der adelaars overgegaan.

De chefs der korpsen traden voor en schaarden zich aan den voet van den trap, die naar de tribune van den President voerde. Zij stegen achtervolgens den trap op en ontvingen uit handen van *Lodewijk Napoleon* de hun bestemde vaandels. Toen deze alle waren uitgereikt, schaarden zij zich voor den President, om zijne toespraak aan te hooren. Er heerschte eene diepe stilte. De President hield met eene luide en krachtige stem de volgende aanspraak:

„Soldaten! De geschiedenis der volkeren is grootendeels de geschiedenis der legers. Van hunne tegenspoeden hangt het lot af van de beschaving en het vaderland. Op de nederlaag volgt vreemde overheersching en regeringloosheid; op de zegepraal roem of orde. De natiën dragen dien ten gevolge even als de legers een diepen eerbied toe aan die zinnebeelden der militaire eer, die in zich zelven een geheel verleden van worsteling en zegepraal bevatten. De Romeinsche adelaar, door Keizer *Napoleon* in het begin dezer eeuw aangenomen, was het schitterendste zinnebeeld der wedergeboorte en der grootheid van Frankrijk. Hij verdween tijdens onze tegenspoeden. Hij moest wederkeeren, zoodra Frankrijk, de smet zijner nederlagen hebbende uitgewischt, en meester over zich zelven, zijn eigen roem niet meer zou schijnen te verloochenen. Soldaten! Neemt derhalve de adelaars terug, niet als eene bedreiging tegen de vreemdelingen, maar als het zinnebeeld onzer afhankelijkheid, als de herinnering aan een heldhaftig tijdperk, als het zinnebeeld van den adel van ieder regement. Neemt deze adelaars terug, die onze vaderen zoo dikwerf ten zege hebben geleid, en zweert tot hunne verdediging, is het nood, te sterven."

Deze woorden werden door herhaalde toejuichingen der chefs van de korpsen beantwoord, terwijl de troepen die van *Leve Napoleon* aanhieven. Daarna had de inzegening der vaandels door den aartsbisschop van Parijs, bijgestaan door 600 geestelijken, plaats.

De aartsbisschop had tot tekst gekozen de woorden van Jeremia VI, 4a „*Heiligt den krijg.*" Wij zullen daarvan slechts eenige zinsneden mededeelen: „*Prins*, die minder op het verledene dan op de toekomst. Men kan van vrede spreken, wanneer men zulke dappere legers in de hand heeft. Uwe adelaars hebben van de toppen van den Atlas tot aan die der Alpen en der Pyreneën eene genoegzame ruimte voor hunne stoute vlugt. De Voorzienigheid bestemt u voor den opbouw van een groot en heilig werk. Herinner u, dat God om den tempel te bouwen aan *Salomo* boven *David* de voorkeur gaf. Ga dus voort met de zoo diep geschokte maatschappij in vrede te herstellen; bouw met de eene hand op en houd in de andere het roemrijke zwaard van Frankrijk."

BELGIË.

BRUSSEL, 10 Mei.

Het is nu zoo goed als zeker, dat, ten gevolge eener overeenkomst tusschen de Fransche en de Belgische regeringen, ter wederzijdsche verwaarborging van den letterkundigen eigendom, eerlang een einde zal worden gemaakt aan het bedrijf der dusgenoemde Belgische nadrukkers van Fransche boekwerken. Men heeft van deze zijde toegegeven aan de vorderingen van het bewind van Frankrijk, maar daarentegen *geene* meer gunstige bepalingen, dan de thans bestaande, voor den invoer van Belgisch ijzer en steenkolen kunnen erlangen.

— Wij vernemen met genoegen, dat het aan Z. M. den Koning van Holland behaagd heeft, den heer *M. J. Vanderstraaten*, bureel-chef in het ministerie van financiën, tot ridder van den Nederlandschen Leeuw te benoemen.

— De vrees voor 't koolzaad is thans geheel verdwenen. De laatste regen heeft alles gered en de oogst belooft goed te zullen wezen. Een koud weder is overigens beter voor 't bloeijen dier plant dan een zacht.

Het koren en de tarwe hebben insgelijks een zeer goed voorkomen gekregen.

— In de veeartsenijschool te Cureghem, bij Brussel, is thans aangekomen een vrij aanzienlijk getal volbloedige Durhamsche stieren, allen bestemd tot voortplanting van hun ras en bij gevolg tot verbetering van ons inlandsch runderras. Deze beesten, welke in Engeland voor rekening van den staat en de provinciën aangekocht zijn, schijnen zeer voldoende en opmerkenswaardige hoedanigheden te bezitten. Deze goede uitslag is te danken aan de welwillende tusschenkomst en de bijzondere kennis der heeren *Paers*, van Oostcamp, en van *Volsem*, van Hal, welke zich dit jaar nogmaals voor die belangrijke zaak ter beschikking van het gouvernement gesteld hebben.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Dingsdag den 11den Mei.

De heeren *J. Biersma Oosting* en mr. *A. S. van Nierop* hebben hunne geloofsbrieven aan de Kamer ingezonden. In handen van de heeren *de Man*, *Poortman* en *Borret* ten onderzoek en om daarop morgen rapport uit te brengen.

Ingekomen 1) ontwerp tot wijziging van hoofdstukken II en IX. B der Staatsbegrooting van 1851; 2) elf ontwerpen tot naturalisatie van even zoo vele personen; 3) 85 missives van het Kabinet des Konings, houdende bekrachtiging van even zoo vele door de Staten Generaal aangenomen wets-ontwerpen; 4) missive van de ministers van financiën en buitenlandsche zaken tot intrekking van het ontwerp, houdende veranderingen in het tarief ten aanzien van België, als zijnde dat ontwerp thans niet meer noodig: Op voorstel van den heer *van Goltstein* wordt besloten het verslag der commissie van rapporteurs over dat ontwerp te doen drukken; 5) missive van den minister van binnenl. Zaken. houdende inlichtingen op een aan de Kamer gerigt verzoek tot schadeloosstelling wegens inundatien: In handen van de heeren: *van Lijnden*, *van Amerongen*, *Baud*, *Bachiene* en *Meeussen* ten fine van rapport; 6) missive van den minister van buitenlandsche zaken, ten geleide eener met Frankrijk gesloten overeenkomst, wegens gelijkstelling ten aanzien van het loodsgeld: In handen der heeren: *de Fremery*, *Smit*, *Blussé*, *Hoffman* en *Hengst*, ten fine van rapport; 7) een aantal verzoekschriften betrekkelijk de armenwet en de regterlijke organisatie. Onder de eerste behoort een adres van aan *Oordt* en 1100 ledematen van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam, tegen die wetsvoordragt.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van den [illegible] Mei is e. e. rapport uitgebragt van het volgende adres:

H. J. ten Doornkaat en twee mede-onderteekenaren, ingezetenen van Stadskanaal en Horsten, ressorterende onder de gemeenten Onstwedde en Wildervank, provincie Groningen, geven bij hun adres aan deze Kamer kennis, dat door 266 ingezetenen van Stadskanaal en Horsten een eerbiedig verzoek tot Zijne Majesteit is gerigt, opdat deze plaatsen tot ééne zelfstandige burgerlijke gemeente mogen verheven worden.

Als gronden voor dit verzoek wordt hoofdzakelijk opgegeven, dat Stadskanaal met Horsten reeds meer dan 3000 zielen telt; dat die plaatsen van de gemeentehuizen te Onstwedde en Wildervank, langs den publieken weg, die ten deele door een moerassigen veengrond loopt, twee à drie uren verwijderd zijn, hetgeen bezwaren oplevert voor de vervulling van burgerlijke verpligtingen; dat de ingezetenen van Stadskanaal geheel andere maatschappelijke belangen hebben dan die van Onstwedde, welke laatste zich aan landbouw en veeteelt wijden, terwijl de eerstgenoemden zich op handel, fabrijken, veenderijen en ontginningen toeleggen; dat niet één ingezeten van Stadskanaal en Horsten is verkozen tot lid der gemeenteraden, waaronder zij ressorteren, zoodat hunne belangen daarbij niet vertegenwoordigd worden. De adressanten verlangen eerbiedig van deze Kamer ondersteuning in hun verzoek.

De commissie voor de verzoekschriften heeft de eer aan de vergadering voor te stellen om dit adres, ter inzage der leden, ter griffie te doen nederleggen."

'S GRAVENHAGE, 11 Mei.

De heer mr. *J. S. Lotsy* heeft dezer dagen, bij het aanvaarden der betrekking van burgemeester der stad Dordrecht, verklaard, dat hij zijn ontslag zal nemen als lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Ook verneemt men, dat de heer mr. *L. D. Storm*, burgemeester van Breda, zijn ontslag als lid der Tweede Kamer genomen heeft.

AMSTERDAM, 11 Mei.

De aansluiting van onzen Rijn-spoorweg met Pruissen, eene verandering van den weg tusschen Amsterdam en Arnhem eischende, zal die verandering op eene uitgave van *f* 2,371,000 komen te staan, in welke som de versmalling met dubbel spoor, voor meer dan 1 millioen is begrepen.

Aan de drie hoofdstations: Amsterdam, Utrecht en Arnhem, zal eene onvermijdelijke uitbreiding moeten gegeven worden, ten einde de werken voor de vernieuwing van het spoor te kunnen uitvoeren, gedurende de gelijktijdige exploitatie van den spoorweg.

Voor uitbreiding van het terrein van het station Amsterdam, verbreeding der aardenbaan enz., zal ongeveer *f* 54,000 — voor de werken aan het station Utrecht *f* 99,000 — en voor die te Arnhem *f* 29,000 noodig zijn, terwijl 16 nieuwe locomotieven voor smal spoor, gemiddeld per stuk op *f* 25,000 komende, *f* 400,000, en het sucessivelijk veranderen op smal spoor, van 200 rijtuigen van allerlei aard, gemiddeld *f* 600 per stuk eischende, *f* 12,000 zullen vorderen. Het Duitsche spoor heeft eene breedte van 1 el 435, en het eigenlijke spoor, gemeten op het middenrail, heeft eene breedte van 2 Nederlandsche ellen.

Binnen 3 jaren na de uitwisseling der ratificatiën van het verdrag tusschen Pruissen en ons Rijk, zal de correspondentie tusschen Oberhausen, Arnhem en Utrecht en van deze stad op Amsterdam en op Rotterdam, gereed moeten zijn. Onze regering draagt in de kosten der versmalling van het spoor eene som bij van 1 millioen gulden.

— Onder de aanzienlijke vreemdelingen, die Maandag te Parijs in eere-tribunes, ter bijwoning van het feest, werden opgemerkt, bevonden zich de volgende Nederlanders: De baron *van Kattendijke*, de baron *van Pallandt*, de majoor *Gilly de Montéla* (?), de kolonel *van Toll* en de kapitein der artillerie van het O. I. leger *de Chateleux.*

MAASTRICHT, 9 Mei.

Er had heden een droevig ongeval hier ter stede plaats. Eene oude dame van 80 jaren, mevr. de wed. *M......*, en hare meid, met haar in dezelfde kamer slapende, zijn door den damp of den rook van de kagchel gestikt en hebben beide alzoo het leven verloren.

DORDRECHT, 10 Mei.

Wij vernemen met het grootste genoegen, *dat ook onze vaderlandsche zeekust met de Engelsche zal verbonden worden door eenen onderzeeschen telegraaf, welke te Scheveningen zal aanvangen.* Eerbiedige hulde en dank worden toegebragt aan de hooge regering, die door daden hare belangstelling toont in de verbetering en uitbreiding der middelen van gemeenschap, vooral met een land, welks handelsbetrekkingen met Nederland zich dagelijks uitbreiden.

— Uit Leiden meldt men, dat door de heeren *D. A. Schretler en Co.* aldaar is aangenomen het leveren van 5000 stuks gegoten ijzeren pijpen, bestemd tot het leiden van den telegraafdraad binnen de steden Dordrecht, 's Gravenhage en Amsterdam.

LEIDEN, 11 Mei.

Gisteren gaf de heer *Koning* uit Dordrecht in onze stad, ten aanschouwe van een zeer talrijk publiek, uit professoren, studenten en anderen bestaande, de sterkste proeven van de uitwerking van het magnetisme op wakende menschen. De proeven betroffen voornamelijk de beweging en den smaak; en het strekte tot niet weinig genoegen van het publiek te zien hoe eenige studenten, daartoe verzocht, al hunne krachten inspanden om den magnetiseur te slaan en te stompen, maar daarin niet konden slagen, en slechts bewegingen konden maken langs dien kant waar hij het verlangde. Naar men verneemt, zou de heer *Koning* zijne kennis er van hebben gekregen van een' Amerikaan en zou ook hij bereid zijn hun, die het verlangen, daarin onderrigt te geven.

HEENVLIET, 10 Mei.

In den afgeloopen nacht is het dorp Simonshaven door eene vreeselijke ramp bezocht. Een in eene woning ontstane brand woedde met zooveel hevigheid voort, dat hij in enkele uren de kerk, 14 huizen met of zonder schuren er achter, in de asch heeft gelegd; 21 huisgezinnen bevinden zich daardoor zonder dak. De verwoesting is groot. De panden waren evenwel bijna allen tegen brandschade verzekerd.

MEPPEL, 9 Mei.

Het getal slagtoffers van den sterken drank is alhier wederom met één vermeerderd. Zekere *A. B.*, schipper van beroep, maakte sedert lang een groot misbruik van den verderfelijken jenever, 'twelk ten gevolge had, dat zijne schippers-affaire geheel verliep en hij zelfs niet meer knechten in zijne dienst kon bekomen, zoodat zijn vaartuig reeds eenen geruimen tijd stil ten anker lag. Nu ten einde raad, werpt hij zich in de armen der roekeloosheid en maakt, ten minste naar alle waarschijnlijkheid, zelf een einde aan zijn leven. Reeds had men hem sedert den vroegen dag vermist, toen men hem Zaturdagmorgen bij de Galgenkampsbrug levenloos uit het water ophaalde.

LEEUWARDEN, 12 Mei.

Naar wij vernemen, is de heer mr. *P. Brandsma*, officier bij de arrondissements-regtbank te Heerenveen, almede door Z. M. benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon.

— Het heeft Z. M. den Koning behaagd, het beschermheerschap te aanvaarden der maatschappij van landbouw en veeteelt in dit gewest.

— Heden wordt alhier in den familiekring van den koeken banketbakker *D. J. van Lon* een zeldzaam feest gevierd; het is namelijk de herinnering dat zijn inwonende bediende, *O. van den Broek, zestig jaren*, eerst bij zijn vader, den heer *F. van Lon*, en thans bij hem zelven in dienst is.

Opmerkelijk is het daarbij, dat genoemde *v. d. B.* in al die jaren geen enkele dag ziek heeft te bed gelegen en nog dagelijks in de bakkerij werkzaam is.

HOOGEVEEN, 10 Mei.

De leden van den raad van Hoogeveen hebben de terug ontvangene registratiekosten van de stukken, bij hunne geloofsbrieven overgelegd, aan het armwerkhuis geschonken, om daarvoor een vet varken te koopen. Regenten van het armwerkhuis hebben hiervoor dank aan de leden van den raad toegebragt.

GRONINGEN, 13 Mei.

Het gewoon jaarlijksch studenten schuttersfeest is gisteren op het land van den kastelein Beijma, buiten de Apoort, gehouden. Zes fraaije prijzen waren door de directie uitgeloofd voor hen, die den vogel het meest schoten. Den heer S. van Haersma Buma viel het geluk te beurt den eersten prijs, bestaande in een dubbel jagtgeweer en daarmede den titel van *Schutterkoning* voor dit jaar te mogen verwerven. De heer O. E. G. van Limburg Stirum behaalde den 2den prijs, zijnde eene weitasch; de heer C. H. Quintus verwierf een' hagelzak, de heer T. van Haersma de With een' kruidhoorn, de heer A. Lijphart een' hagelzak en de heer G. W. de Vos van Steenwijk een' kruidhoorn.

Onder gepaste bewoordingen werden de prijzen aan de winners uitgereikt door het hoofd der directie, den heer M. J. Baart de la Faille, waarop de heer Buma in vloeijende verzen repliceerde. Niettegenstaande het ongunstige weder, was het toch een waar feest en keerde men in vrolijke stemming onder begeleiding van muzijk stadwaarts.

— Door Z. Exc. den minister van binnenl. zaken is, ter vervulling van de door het overlijden van den heer O. Peerlkamp opengevallen vakature der betrekking van 1ste praeceptor aan het stedelijk gymnasium alhier, benoemd de heer dr. M. D. Kan, thans 2de praeceptor, — en in diens plaats, de heer dr. J. A. Wijnne, tot dusverre 3de praeceptor aan genoemde inrigting.

— Bij besluit van den 8sten Mei heeft Zijne Majesteit goedgevonden eervol ontslag te verleenen aan E. J. Muller, als 1ste luitenant bij de dienstdoende schutterij te Groningen, — en te benoemen en aan te stellen bij die schutterij: tot kapitein, mr. A. F. Wichers, thans 1ste luitenant; — tot 1ste luitenants, H. A. Wijnne en W. Craeijvanger, thans 2de luitenants; — tot 2de luitenants, J. J. Scheepers en G. Maathuis, thans schutters.

— Z. M. heeft verplaatst bij het reg. gren. en jagers, den 2den luit. W. Muller, van het 8ste reg. infanterie.

— Op aanstaanden Zaturdag, des voormiddags te elf uur, zullen de miliciens der reserve van 1851, ten getale van omstreeks 385, herkomstig uit deze provincie, alhier aan de militaire autoriteiten worden overgegeven, om in werkelijke dienst gesteld te worden. — Zij worden dien dag bij de ingezetenen alhier ingekwartierd, om den volgenden morgen den marsch naar de plaatsen hunner bestemming aan te nemen, te weten:

die van het 1ste regem. vesting-artillerie, naar Delft.
„ „ „ 2de regem. vesting-artillerie, naar Gorinchem.
„ „ „ regement rijdende artillerie, naar Amersfoort.
„ „ „ regement veld-artillerie, naar Nijmegen.
„ „ „ regement grenadiers en jagers en 2de regement dragonders, naar 's Hage.
„ „ „ 3de regement dragonders, naar Haarlem, en 4de regement naar Deventer.
„ „ „ 1ste regement dragonders, naar Maastricht.
„ „ „ bataljon mineurs en sappeurs, naar Arnhem.
„ „ „ korps pontonneurs, naar Zutphen.
„ „ „ 3de regem. infanterie, naar Leeuwarden, blijvende eenigen hier bij het 1ste bataljon.
„ „ „ 8ste regement infanterie, naar Hoorn, blijvende ook eenige weinigen hier bij het depôt van dat korps in garnizoen.

— Z. M. heeft eene som van *f* 150 geschonken, om te worden uitgereikt aan de personen, die, ten gevolge van den hevigen brand te *Foxhol*, hunne woningen en bezittingen verloren hebben. (Nog heeft het Z. M. behaagd, eene gift van *f* 600 te schenken ten behoeve der ongelukkigen, die door den brand te *Herwijnen*, den 23sten April j.l., van alles beroofd zijn.)

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 76, bevat eene circulaire van den Staatsraad, Comissaris des Konings, d.d. 10den Mei 1852, no. 6b, aan de gemeentebesturen, betrekkelijk het indienen van pretensiën, ten laste van het ministerie van oorlog, met verzoek, om van hunne zijde zoo veel mogelijk te zorgen, dat daaraan stiptelijk worde voldaan en de daarbij bedoelde rekeningen, memoriën of declaratiën ten spoedigste worden ingezonden daar en waar het behoort.

— Te *Zevenhuizen*, gem. *Marum*, ontstond den 12den Mei een geweldige brand, die erge gevolgen had kunnen hebben; pl.m. 3000 tonnen baggerturf van de heeren J. H. Leuringh en A. J. Deelstra zijn verbrand; de burgemeester van de gemeente *Leek* is op het gerucht met de brandspuit derwaarts gegaan, waardoor het met behulp van ijverige arbeiders gelukt is den brand te dempen.

Men zegt, dat de oorzaak van deze ramp te wijten is aan verregaande onverschillligheid en onbezonnenheid der branders van de daar naast liggende boekweitlanden toebehoorende aan J. H. de B.

— In den nacht van Zaturdag op Zondag is in het land van den landbouwer G. de Boer, te *Uskwert*, ontvreemd een melkschaap 'twelk drie lammeren had en dat geslagt is in de hut van den landgebruiker L. J. Zuideveld alhier, zijnde enkel blijven liggen de kop zonder ooren en een gedeelte van de voorvierendeels en het achterste gedeelte van de ruggegraat. De dader of daders zijn nog niet ontdekt. Eene partikuliere vereeniging heeft *f* 75 uitgeloofd voor dengene die dezelve kan aanwijzen of opbrengen.

— Van *Stads-Kanaal* wordt ons het volgende geschreven:

„Op Maandag den 10den dezer, had alhier het navolgend droevig voorval plaats. Des morgens om 9 uur begaf zich Harm Kiel, alhier woonachtig, met eene praam, in gezelschap van twee zijner zonen van huis, om zand te gaan halen uit den Drouwendermond alhier. Door de klapbrug gepasseerd zijnde, moesten zij in den mond opdraaijen, en alhier had een zijner zoontjes het ongeluk van de praam te storten, in de hier zeer diepe vaart. De vader sprong zijnen zoon, met de broeder dadelijk achterna, maar de drenkeling was direct gezonken, en had men nog vele moeite om den vader en den anderen zoon uit het water te halen, daar zij niet konden zwemmen. Nu werd er naar den drenkeling gezocht, dien men eerst na ruim ¼ uur eerst wedervond uit het diepe water. Ingeroepene geneeskundige hulp was vruchteloos, en alle pogingen mede om den drenkeling in het leven terug te roepen. Het zoontje was elf jaren en steeds zijnen vader ijverig behulpzaam in zijne bezigheden."

— Ten aanzien van het in dit blad medegedeelde nopens de dezer dagen in *den Andel* plaats gehad hebbende gebeurtenis, wordt ons van eene goed onderrigte zijde eene uitvoerige rectificatie gezonden, waaruit blijkt, dat het in onze Courant van den 11den dezer overgenomene nadere berigt dienaangaande, medegedeeld uit Onderdendam, door de *N. Rott. Ct.*, in menigerlei opzigt òf onjuist, òf althans voorbarig was. Het lijk der moeder toch is *niet* opgegraven, en daar noch het visum repertum noch de geregtelijk-geneeskundige oordeelvelling tot dus verre is ingediend en bekend gemaakt, zoo was het in allen gevalle voorbarig te zeggen, dat een of beide personen aan de gevolgen van vergiftiging zouden overleden zijn. Ook is de verdenking, die gezegd wordt op den vader van het kind te rusten, vooralsnog slechts een vermoeden, en de huishoudster verkeert in geenen deele in bedenkelijke omstandigheden door het gebruik van de pap, die nu althans nog niet bewezen is vergiftigd geweest te zijn. Blijkbaar alzoo heeft de berigtgever der *N. Rott. Ct.* op zijn minst voorbarig gehandeld en nog onbewezene feiten als reeds uitgemaakte aangemerkt.

(Met de opname van al deze hoofdpunten, is, — dit zal de schrijver der rectificatie met ons van oordeel zijn, — der waarheid de verschuldigde schatting door ons betaald, en is het overbodig het geheele stuk op te nemen, 't welk *casu quo* in de *N. Rott. Ct.* zou te huis behooren.)

— Bij een geacht ingezeten alhier ter stede is van een hunner naastbestaanden Dingsdag l.l. een brief uit Noord-Amerika ontvangen, gedagteekend, Schenectady Ny, den 16den April 1852.

Wij nemen daaruit het volgende over:

.... „Volgens de opgave van het gouvernement zijn hier in 1851 3maal honderd en 15 duizend menschen uit Europa aangekomen, en er is nog geen winter geweest, dat er zoo veel landverhuizers aankwamen, als dezen winter, en het laat zich aanzien, dat er dit jaar nog veel meer zullen komen.

„Onze President is hier ook tweemaal geweest, verleden zomer. Niemand wist dat hij zoude komen; eenige oogenblikken voor zijne aankomst bragt de telegraaf ons hiervan berigt, en te één uur des namiddags kwam hij dan ook werkelijk aan, zittende in denzelfden stoomwagen, waar nog 50 of 60 andere passagiers plaats hadden genomen. Men dacht wel dat er wat bijzonders was, omdat de Regering bij de aankomst van den stoomwagen was; de Regering langde vervolgens aan iemand die uit den wagen kwam de hand, gekleed in een eenvoudig blaauwen jas, een' witten hoed en stok in de hand. — Ziedaar de President. Hij was vergezeld van Z. Exc. den minister van financiën. Zij begaven zich vervolgens naar het stadshuis, en des avonds te 6 uur is hij weder van hier vertrokken naar Albany, met den gewonen stoomwagen, en dat kost de stad niets; als de President reist, moet hij uit zijn' eigen zak teren."

De kosten voor den bouw van cellulaire gevangenissen, zoo als die gewoonlijk worden ingerigt, kan men gemiddeld rekenen op *f* 1500 per cel. Iedere cel kostte in de gevangenhuizen te Sneek 1133, te Assen 1101, te Almelo 875, te Winschoten 1265, te Amsterdam 1935, te Appingedam 1379 en te Gorinchem 1851 gulden.

In Engeland zijn 11,000 cellen gebouwd, die tusschen de 1200 en 2400 gulden kostten.

De heer mr. J. van Lennep geeft in de *Amsterdamsche Courant* een omstandig berigt wegens den heer Alexandre Vattemare, wiens bezoek hier te lande, tot bevordering van zijn stelsel van letterkundigen ruilhandel, reeds is vermeld. Daaruit blijkt dat die kundige vreemdeling dezelfde is die zich vroeger, onder den naam van Alexandre, hier en elders als bekwaam en geestig buikspreker en tooneelspeler deed kennen, maar tevens dat hij als zoodanig te Berlijn voor het eerst openlijk optrad, met het menschlievend doel om eene geëmigreerde Fransche familie uit geldelijke verlegenheid te helpen, eene dochter uit welke familie naderhand zijne vrouw werd. Reeds toen hij sedert, als buikspreker, verschillende landen bezocht, en overal roem en geld inoogstte, had hij zijn stelsel van letterkundigen ruilhandel begonnen, en, zegt de heer van Lennep, „dezelfde man, die 's avonds de menigte met zijne grollen vermaakte, 's morgens als geleerde de boekerijen bezocht, en 's middags aan den disch der aanzienlijken, die hem bij zich noodigden, aanzat, legde dus den grondsteen van het stelsel, dat hij wilde bouwen; de geldsommen, als kunstenaar ontvangen, besteedde hij schier uitsluitend als geleerde; aldus Alexandre dienstbaar makende aan Vattemare, en het buikspreken aan de wetenschap."

Op deze wijze rusteloos voortgaande, was het hem in 1830 gelukt zijn plan te Parijs ingang te doen verkrijgen; maar bij het uitbarsten der omwenteling begreep hij, dat, zoo hij nu de zaak van daar liet uitgaan, men elders denken zou dat er een politiek doel achter stak, en men hem diensvolgens zou wantrouwen. Hij ging dus naar Rusland, waar Keizer Nicolaas het onberekenbaar nuttig stelsel van den heer Vattemare in zijn officieël dagblad deed aanprijzen, en eene meer dan vorstelijke som ter beschikking des ontwerpers stelde. Dezelfde toejuiching ontmoette Vattemare overal, waar hij zich bij gekroonde hoofden vertoonde, en na in Europa de zaden gestrooid te hebben, wier wasdom hij thans te gemoet ziet, begaf hij zich naar Amerika, waar hij het ongeloofelijke verigtte, museums en boekerijen deed ontstaan, van welker nut niemand vroeger droomde; boeken bij duizenden ronddeelde en er duizenden in ruil terug ontving, en eene toejuiching verwekte als zelden iemand ten deel viel; terwijl hij bovendien toenadering en verzoening tusschen de afstammelingen der Fransche en Engelsche kolonisten in Canada wist te bewerken.

Statistiek van den handel te Tiel.

Gedurende het eerste kwartaal 1852, zijn te Tiel op de markt verkocht 21,778 mudden graan; 4,975 mudden aardappelen (3,191 op de beurs en 1,784 op de markt), 1,153 mudden appelen, 24,069 stukken boter à 5 ons, 211,727 eijeren, 1,032 varkens, 794 biggen, 1,682 kalkoenen, 2,068 kippen.

De wetten der stormen en het praktische belang van derzelver kennis.

De Engelsche schout-bij-nacht Reid heeft onlangs door naauwkeurige bestudering der logboeken van allerlei groote schepen, in welke boeken de ligging der schepen, het weder, de wind, de toestand der zee op bepaalde uren naauwkeurig wordt vermeld, een paar geschriften: *over de wetten der stormen* uitgegeven, en daarin aangewezen, dat de kennis van de door hem gevormde stormleer de magt in zich sluit, om de kracht des winds te ontwapenen, wijl zij den zeelieden de eenvoudige middelen aan de hand geeft, van te weten, wanneer een storm opsteekt, of het schip den storm, dan wel of de storm het schip zal inhalen, of het zich in het middelpunt of op de uiterste grenzen, vóór of achter, regts of links van den orkaan bevindt, en hoe in elk geval het schip bestuurd dient te worden.

Zoo redde kapitein Methven, die zich Reid's stormleer eigen had gemaakt, zijn uit Indië komend schip *Blenheim*, door in veilige rigting de magt van den orkaan van Maart 1851 te ontzeilen, die vele schepen deed vergaan, en bereikte behouden de Kaap. Op denzelfden breedtegraad werd op den 22sten Maart, te 8 uur des morgens, het schip *Trafalgar* verschrikkelijk gehavend, terwijl kapitein Methven, die wist dat hij weldra den oost-noord-oostelijken grens des storms naderde, die hij op den 19den, door zijn koers zuidelijk te nemen, verlaten had, op denzelfden dag des morgens te 3 uur alle zeilen bijzette en zijn volk toeriep: „past goed op, anders zijt gij binnen een half uur lijken." Op genoemden dag leden minstens een half dozijn groote koopvaardijschepen schipbreuk of belangrijke schade. Zes dagen later barstte er een nieuwe orkaan los, en drie schepen, die volgens Reid's theorie bijdraaiden om den storm te ontgaan, leden niet het geringste verlies. De kapitein van een dezer drie schepen zeide: „Ik ben volkomen overtuigd dat deze manoeuvre, het ter regter tijd doen ankeren van het vaartuig, 350 zielen en het schip bewaarde."

Der Engelsche regering ontging het gewigt dezer stormleer niet. Lord Palmerston en graaf Grey bragten alle consuls en koloniale ambtenaren met haar in kennis en de begeleidende brief van den eerstgenoemden, toen nog minister, luidde aldus:

„Ik zend u nevensgaand geschrift met bijlagen van den overste Reid, die vele jaren aan de studie van de theorie der stormen wijdde, ten einde in het belang der scheepvaart de wetten, waaraan de stormen gehoorzamen, uit te vorschen.

„Tot praktisch nut van zoodanig onderzoek is het noodzakelijk, dat de bedoelde verschijnselen in de atmospheer, in overeenstemmende daadzaken over een zoo groot mogelijk gebied, door bekwame personen worden nagegaan en opgeteekend. De heer Reid meent, dat dit het best door havenkapiteins, vuurtoren-wakers en andere soortgelijke beambten, als aanhoudende oplettendheid op luchtverschijnselen aanbevolen, kan geschieden. Dien ten gevolge zult gij uwe beste pogingen in het werk stellen, om kennis aangaande dit gewigtig onderwerp te verkrijgen en mij elk halfjaar de verlangde inlichtingen, met zulke aanmerkingen als zich aan u voordoen, te doen geworden. Daar het van belang is de berekeningen, betreffende de banen, door stormen afgeloopen, zoo veel mogelijk openbaar te maken, zoo zult gij dit in dagbladen en periodieke geschriften zoo veel mogelijk bevorderen."

Te Londen heeft men een' toestel vervaardigd, om door middel van den electrischen telegraaf, de regeling van het uur te bekomen over geheel Brittanje. De uitvinder van dit werktuig is de heer Clarck, ingenieur der telegrafen. Het uurwerk van het observatorium van Greenwich strekt tot regulateur voor het geheele Koningrijk.

't Pauperisme in Frankrijk.

Omtrent den toestand van het pauperismus in Frankrijk vinden wij in eenen brief door de *Economist* medegedeeld, de volgende bijzonderheden. Die brief voegt daarbij, dat de staat van zaken op dit oogenblik nog erger is.

In den winter van 1846—1847 is te Parijs het brood een stuiver per pond duurder geworden; gedurende elf maanden heeft het gouvernement het brood aan 394.554 personen in de hoofdstad tot verminderde prijzen verkocht. Te Parijs zijn niet minder dan 70,000 personen, die dagelijks eene bedeeling van eenen stuiver genieten.

In 1846 zijn te Parijs 31,409 kinderen geboren, waaronder 12,033 onechte; 27,672 sterfgevallen hadden plaats, en van deze 18,000 begrafenissen ten algemeenen koste, en van die sterfgevallen vielen er niet minder dan 9,232 in de gasthuizen voor.

In 1847 bevatten de gasthuizen van Parijs 103,842 zieken uit de hoofdstad, benevens een aantal anderen, die tot andere plaatsen behooren.

Louis Philippe had aan een ieder die jaarlijks 200 fr. in de directe belastingen betaalde het kiesregt geschonken, en Parijs kon evenwel niet meer dan 16,200 kiezers opleveren; het algeheel getal kiezers bedroeg in 1843 over geheel Frankrijk 238,151.

In het jaar 1841 werd aan de slagters van Parijs verlof verleend om paardenvleesch tot voedsel te verkoopen. Ook andere aanzienlijke steden van Frankrijk werden in denzelfden ongunstigen toestand bevonden. In het Noorden, dat als een welvarend gedeelte van dit land kan beschouwd worden, heeft Rijssel, dat 70,000 inwoners telt, 22,281 armen; Duinkerken op 24,517 zielen, 4,810 armen; Douai 19,880 inwoners en 4,304 armen.

In 1845 was het officiëel getal bedelaars ten platten lande van geheel Frankrijk vier millioen. Het brood tot gewoon gebruik der boeren, die eigenaren van perceelen gronds waren, bestond uit een mengsel van zemelen, rogge, boonen of aardappelen, en vleesch werd slechts twee of driemalen in het jaar op groote feestdagen door hen genoten. 348,100 woningen hadden geene andere opening dan de deur; 1,817,328 woningen hadden slechts één venster, 1,328,937 twee vensters en 16 millioen Franschen, alle belasting betalende, woonden onder die ellendige daken.

Eindelijk, in 1847 bragten de inspecteurs van Louis Philippe een nog bedroevender verslag uit, waaruit bleek, dat Frankrijk verdeeld was in 11,511,841 kleine eigendommen, die alle de belasting van het twintigste gedeelte der inkomsten betalen; 6,881 dier eigendommen bragten slechts een jaarlijksch inkomen van 10.000 fr. en daarboven op, en het algeheel bedrag der hypotheken, welke den grondeigendom in Frankrijk drukte, was de ongelooflijke som van *f* 6,019,120,000.

't Is bekend, dat de *vleesch-beschuit*, als voedings-middel, op de Noord-Amerikaansche schepen in gebruik en hoogst doelmatig bevonden is. Nu lezen wij, dat ook reeds te Bremen zulke beschuit goeden aftrek vindt. Elke beschuit bevat de kracht van ruim ¼ pond vleesch, en is, hard of met eenig zout bewerkt, een wélsmakende en bijzonder voedende spijs. Hare deugdzaamheid — zegt de *Landverhuizers-Courant* — is op de langste reizen overtuigend gebleken en de prijs is, althans bij groote kwantiteit, uiterst billijk.

Bij den apotheker Butze, te Bremen, is genoemde beschuit te verkrijgen, doch weldra zal er aldaar daarvoor eene groote bakkerij worden opgerigt en, naar men zegt, zal zij de vleesch-beschuit in den hoogsten graad van volkomenheid en evens tot zeer goedkoopen prijs leveren.

Te Groningen, bij de Erven C. M. van BOLHUIS HOITSEMA.